કિસાન માધ્યમિક વિદ્યાલય - લુણાવાડા - ૨૦૨૪-૨૫ કુલ ગુણ - ૪૦

વિષય:- C.T ધોરણ :- ૧૧ વાર્ષિક પરિક્ષા

Q-1 નીચે નાં જવાબ લખો..... (10)

(1) HIDROMITER (2) વજનકાંટો (3) ફ્રેમ (4) તવેથો અને કડછી (5) સાબુ કાપવા નો તાર

Q-2 નીચે નાં ઉપયોગ લખો ..... (20)

(1) કોપરેલ (2) મહુડા નું તેલ (3) કપાસિયા નું તેલ (4) મગફળી નું તેલ (5) રાજન તેલ (6) લીમડા નું તેલ (7) મકાઈ નું તેલ (8) અળસી નું તેલ (9)સોયાબીન નું તેલ (10) દીવેલ

Q-3 નીચે નાં જવાબ આપો ..... (10)

(1) ઠંડી પદ્ધતિ થી સાબુ બનવાની રીત (2) અર્ધ ગરમ પદ્ધતિ થી સાબુ બનવાની રીત

કિસાન માધ્યમિક વિદ્યાલય - લુણાવાડા - ૨૦૨૪ -૨૫

વિષય :- P.T કુલ ગુણ :- ૪૦ ધોરણ :- ૧૧ વાર્ષિક પરિક્ષા

Q-1 નીચે નાં પ્રશ્નો નાં એક - બે વાકય માં જવાબ આપો .... (દરેક નાં 2 ગુણ) (16)

1. આસનોની કોઈ પણ ચાર પદ્ધતિ પ્રકાર જણાવો. 2.. નિયમિત કસરત કરવાથી શરીર ને શું ફાયદા થાય છે..3.. શરીરમાં ચેપીરોગ થી શું નુકસાન થાય છે ?.4. દોડ નાં પ્રકાર કયા કયા છે?. 5.. કબડ્ડીની એક ટુકડી માં કેટલા ખેલાડી હોય છે?. 6.. વોલીબોલ ની રમત માં દડાનો રંગ કેવો આવે છે ?. 7.. ગોળો શરીરનાં કયા અંગ થી ફેકવામાં આવે છે..

8.. ક્રિકેટની એક ટુકડી માં કેટલા ખેલાડી હોય છે..

Q-2 નીચે નાં પ્રશ્નો નાં મુદ્દાસર જવાબ આપો....... (24)

9.. સ્વાસ્થ્ય ની જાનવણી માટે શું શું કરવું જોઈએ .. 10 .. "જળ એજ જીવન" સમજાવો

11.. પ્રદુષણ નાં પ્રકારો ની સમજુતી આપો.. 12 .. પ્રદુષણ નાં પ્રકારો ની સમજુતી આપો..

13 .. શરીર માં કયા કયા પ્રકાર ની બીમારી ઓ થાય છે?.. 14 .. કસરત કરતાં આપણે કઈ બાબતો નું ધ્યાન રાખવું જોઈએ ?.. 15 જીવન માં યોગ ને ધ્યાન નું મહત્વ સમજાવો.....

Morning

DATE : 17/04/2025

ANNUAL EXAM : 2025

STD : 11 : GUJARATI

TIME : 3 HOURS
MARKS : 80

વિભાગ : A : પદ્ય વિભાગ

- **નીચે આપેલ પ્રશ્નોના હેતુલક્ષી ઉત્તર લખો. (દરેકનો 1 ગુણ)** (3)

(1) ''સીમ અને ઘર'' કાવ્યનો સાહિત્ય પ્રકાર જણાવો.

(2) કવિ કાન્તનું પૂરું નામ જણાવો.

(3) ''ભગવાનનો ભાગ'' કાવ્યના કવિનું નામ જણાવો.

- **નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાં તેની નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો. (દરેકનો 1 ગુણ)** (3)

(4) ફળીના ઝાડવાંને ક્યાં જવું છે ?
(A) શહેરમાં (B) વિદેશમાં (C) જંગલમાં (D) બજારમાં

(5) અંધકારની પીંછીથી શું રંગાતું નથી ?
(A) દિવાલ (B) દીપ (C) ઘર (D) મંદિર

(6) વૃક્ષોની ડાળીઓમાં કોણ છુપાઈ જાય છે ?
(A) ચકવાક (B) ચકવાકી (C) નાયક (D) નાયિકા

- **નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (દરેકનો 1 ગુણ)** (2)

(7) ''મા'' બોલતાની સાથે કવિને શું સાંભરે છે ?

(8) વધસ્તંભ પર કોને જડી દેવામાં આવ્યાં છે ?

- **નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ચાર-પાંચ વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (દરેકના 2 ગુણ)** (4)

(9) નાયકના આતિથ્ય માટે નાયિકા શી શી વિનંતી કરે છે ?

(10) સડક કોને રોકી શકતી નથી ? શા માટે ?

- **નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (જેનો 1 ગુણ)** (4)

(11) અશોકનું પાત્રાલેખન કરો.

અથવા

(11) ''ભગવાનનો ભાગ'' કાવ્યનો મધ્યવર્તી વિચાર સ્પષ્ટ કરો.

વિભાગ : B : ગદ્ય વિભાગ

- **નીચે આપેલ પ્રશ્નોના હેતુલક્ષી ઉત્તર લખો. (દરેકનો 1 ગુણ)** (3)

(12) ''જમાના પ્રમાણે'' પાઠનો સાહિત્ય પ્રકાર જણાવો.

(13) ''સુંદરીની શોધ'' પાઠના લેખકનું નામ જણાવો.

(14) ગરીબ અને શ્રીમંત વર્ગની મનોવૃત્તિ ઉજાગર કરતી કઈ કૃતિ તમારા પાઠ્યપુસ્તકમાં આપેલી છે ?

- **નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાં તેની નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો. (દરેકનો 1 ગુણ)** (3)

(15) નાયક વાંચવા બેસે ત્યારે બા તેમની પાસે બેસીને શું કરતા ?
(A) બજર ઘસતા (B) શાક સમારતા (C) વાંચતા (D) લખતા

(16) ધૂળીએ બળદ કેટલા રૂપિયામાં વેચી દીધા ?
(A) 16 રૂપિયામાં (B) 200 રૂપિયામાં
(C) 500 રૂપિયામાં (D) 600રૂપિયામાં

(17) અલીની દીકરી પરણીને કઈ તરફ ગઈ હતી ?
(A) પંજાબ (B) દિલ્હી (C) રાજસ્થાન (D) ગુજરાત

- **નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (દરેકનો 1 ગુણ)** (2)

(18) માસી અને મામીએ લેખકને લગ્નમાં કઈ ભેટ આપી ?

(19) જીને અધિકાર માટે શી શરત મૂકી છે ?

- **નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ચાર-પાંચ વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (દરેકના 2 ગુણ)** (4)

(20) ''સરસ્વતીચંદ્ર'' જયશંકરે કેટલી વાર વાંચી ? તેમાંથી શું સમજવા લાગ્યું ?

(21) આજે સંસ્થા-શાળાઓમાં કયા કયા દિવસોની ઉજવણી કરવામાં આવે છે ?

- **નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (જેનો 1 ગુણ)** (4)

(22) ''રેફરન્સ બુક'' લઘુકથામાંથી પ્રગટતું બાનું રેખાચિત્ર આલેખો.

અથવા

(22) અમૃતાનો પાંચીકાપ્રેમ તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.

વિભાગ : C : વ્યાકરણ આધારિત

- **નીચે આપેલા સમાનાર્થી શબ્દો સામે સામે શોધીને લખો. (કોઈપણ 4, દરેકના 0.5 ગુણ)** (2)

(23) મર્મ	પથ્થર	લોહી
(24) રુધિર	શુભ	રહસ્ય
(25) માંગલ્ય	ભેદ	અશ્વ
(26) તુરી	રક્ત	કલ્યાણ
(27) પાષાણ	ઘોડો	શિલા

- **નીચે આપેલા વાક્યોમાં રેખાંકિત શબ્દનો વિરોધી શબ્દ લખી વાક્યનો અર્થ ન બદલાય તે રીતે વાક્ય ફરીથી લખો. (કોઈપણ 4, દરેકનો 0.5 ગુણ)** (2)

(28) ગોળ <u>વેચાતો</u> આલે તો લઉં.

(29) જીભ સુધારકરની <u>પ્રશંસા</u> કરવા મંડી પડે છે.

(30) રાજા અશોક <u>જય</u> પામ્યો છે.

(31) <u>ટાઢા</u> રોટલા કેમ ખાઓ છો ?

(32) પોસ્ટમાસ્તરે <u>ઉતાવળે</u> વાત વળી લીધી.

- **નીચે આપેલા શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખો. (કોઈપણ 4, દરેકનો 0.5 ગુણ)** (2)

(33) ઢોર ઉપર બેસતી એક જાતની માખ –

(34) શેરનો ચોથો ભાગ –

(35) પ્રવાહી ભરવાનું એક માપ –

(36) જેમનો કોઈ શત્રુ નથી એવા –

(37) ગૌતમઋષિના શાપિત પત્નિ –

- **નીચે આપેલા તળપદા શબ્દોના શિષ્ટરૂપ લખો. (દરેકનો 0.5 ગુણ)** (1)

(38) હાંભરે – (39) દન –

- **નીચે આપેલા શબ્દોની સાચી જોડણી લખો. (દરેકનો 0.5 ગુણ)** (1)

(40) ધરમબુદ્ધિ – (41) અટ્ટહાશ્ય –

- **નીચે આપેલા શબ્દોના અર્થભેદ લખો. (દરેકનો 0.5 ગુણ)** (1)

(42) ભાગ – ભાગ્ય (43) ઉદર – ઉંદર

- **નીચે આપેલા રૂઢિપ્રયોગોમાંથી કોઈપણ બે રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ આપી વાક્યમાં પ્રયોગ કરો. (દરેકનો 1 ગુણ)** (2)

(44) મગજ ચસકી જવું (45) મનમાં ને મનમાં સમસમી રહેવું

(46) ધનોત-પનોત નીકળી જવું

● **નીચે આપેલા પ્રશ્નોના કૌંસમાં દર્શાવેલ સૂચના મુજબ કોઈપણ પાંચના ઉત્તર લખો. (દરેકનો 1 ગુણ)** (5)

(47) નાળિયેરના કાચલાની જેમ એની ખોપરી ફાટી ગઈ. (સંયોજક શોધો.)

(48) કુમુદસુંદરી એ ભૂમિકા ભજવવાના મારે મનોરથ જાગ્યો. (પ્રત્યય સુધારો)

(49) બાએ પણ મને ઠપકો દીધો. (વિભક્તિ ઓળખાવો)

(50) વાહ ! કેવો રૂપકડો મજાનો કાન છે મારા દીકરાનો ! (વાક્યનો પ્રકાર ઓળખાવો)

(51) મારાથી લસણની ચટણી વાટી નંખાશે. (કર્મણિવાક્ય બનાવો.)

(52) પ્યાલો અંદર મૂકી દીધો. (આજ્ઞાર્થ વાક્ય બનાવો.)

વિભાગ : D : અર્થગ્રહણ

● **નીચેનું કાવ્ય વાંચી તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. (દરેકનો 1 ગુણ)** (5)

પથ્થર થર થર ધ્રૂજે !
હાથ હરખી જુઠ્ઠા ને જડ, પથ્થરની ત્યાં કોણ વેદના બૂઝે ?
પથ્થર થર થર ધ્રૂજે !
અનાચાર આચરનારી કો અબળા પર, ભાગોળે
એક ગામના ડાહ્યા જન સૌ ન્યાય નિરાંતે તોળે,
''આ કુલટાને પથ્થર મારી મારી નાખો ! એમ કિલોકે કૂજે !''
એક આદમી સાવ ઓલિયો વહી રહ્યો તો વાટે
સુણી ચુકાદો ચમક્યો, થંભ્યો, ઉરના કોઈ ઉચાટે,
હાથ અને પથ્થર બંનેને જોઈ એનું દિલ દયાથી દૂઝે !
આ દુનિયાના શાણાઓ ના દુનિયાદારી જાણે,
ટોળાં પર ત્યાં એમ હસીને બોલ્યા ટેવ પ્રમાણે
''જેણે પાપ કર્યું ના એકે
તે પથ્થર પ્હેલો ફેંકે !''
એક એક અલોપ પેલા સજ્જન જ્યારે શું કરવું ના સૂઝે ?
અબળા રહીને ઓલિયો એનું કવિજન ગીત હજી યે ગુંજે !''

પ્રશ્નો :

(53) ગામની ભાગોળે લોકો શા માટે ભેગા થયા હતા ?

(54) ગામજનોએ શો ન્યાય તોળ્યો ?

(55) ઓલિયાએ ટોળીને ઉદ્દેશીને શું કહ્યું ?

(56) બધા સજ્જનો એકાએક કેમ અલોપ થઈ ગયા ?

(57) કાવ્યને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

● **નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચી, તેના નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. (દરેકનો 1 ગુણ)** (5)

વૃક્ષો અન્યના સુખને માટે છાંયડો આપે છે. પોતે તાપમાં તપીને અને અસહ્ય ગરમી વેઠીને બીજાને પોતાના ફળ આપે છે. પરોપકારી મનુષ્યો એવા જ હોય છે. જો આ નાશવંત કાયાનો ઉપયોગ પરોપકારાર્થે ન થવાનો હોય તો તેની ઉપયોગિતા શી ? સુખડ જેમ વધારે ઘસાય તેમ વધારે સુવાસ આપે. શેરડી જેમ વધારે પીલાય તેમ વધારે રસ આપે. સોનું જેમ વધારે તપે તેમ વધારે ચળકાટ ધારણ કરે. ઉદાર મનુષ્યો પ્રાણાન્તે પણ પોતાના સદ્ગુણો ત્યજતા નથી. જગત તેમની સ્તુતિ કરે કે ન કરે તેઓ ગમે તે સ્થિતિમાં હો, પરંતુ તેઓ પોતાના માર્ગમાંથી ચલિત થશે નહિં. જે બીજાના માટે જીવતો નથી તેનું જીવન નિરર્થક છે. જીવવા ખાતર જીવવું એ તો કાગડા કૂતરાનું જીવન. જેઓ સૃષ્ટિના કલ્યાણમાં પ્રાણ પાથરે તેઓ પોતાનું જીવન સાર્થક કરે છે.

(58) પરોપકારી મનુષ્યો કોના જેવા હોય છે ?

(59) કાગડા-કૂતરાનું જીવન કોને કહેવાય ?

(60) કોનું જીવન નિરર્થક છે ?

(61) કોણ પોતાનું જીવન સાર્થક કરે છે ?

(62) ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

- **નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચી, ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી યોગ્ય શિર્ષક આપો.** **(4)**

(63) કુદરત માણસને જીવન બક્ષે છે. એ જીવનને શુદ્ધ, સમૃદ્ધ, પ્રસન્ન, ગંભીર અને વૈવિધ્યપૂર્ણ બનાવવાના પ્રયત્નમાં માણસે સંસ્કૃતિ ખીલવી છે. પથ્થરમાંથી જેમ મૂર્તિ બનાવીએ છીએ, ધ્વનિમાંથી સંગીત ઉપજાવીએ છીએ, ઘર્ષણમાંથી જેમ જ્વાળા ઉત્પન્ન કરીએ છીએ, તેમજ જીવનમાંથી સંસ્કૃતિ ખીલવીએ છીએ. જીવન એ પ્રકૃતિ છે. સંસ્કૃતિ એ એનો ઓપ છે. જીવન જો સંસ્કારિતાનો ઓપ ધારણ ન કરે તો એ પરિપુષ્ટ હોવા છતાં કૃતાર્થ ન થઈ શકે અને સંસ્કૃતિ જો જીવનને વફાદાર ન રહે તો એમાં પોલાપણું આવે, એટલું જ નહીં પણ વિકૃતિ પેદા થઈને દુર્ગંધ જ છૂટે, જો જીવન ધરતી હોય તો સંસ્કૃતિ સ્વર્ગ છે. એ બે વચ્ચે જો અનુસંધાન ન સધાય તો બંને વ્યર્થ થઈ જાય.

– ફાધર વાલેસ

- **યોગ્ય વિરામચિહ્ન મૂકી વાક્યો ફરીથી લખો.** **(2)**

(64) નીલા તું શું કરવા આવા જાડા ખાદીના ધાબળા પહેરે છે. નીલા તું શું કરવા કોઈને મળવા-હળવા જતી નથી બસ આખો દિવસ એકલી એકલી વાંચ્યા જ કરે છે

વિભાગ : E : લેખન વિભાગ

- **નીચે આપેલી પંક્તિનો આશરે 100 શબ્દોમાં વિચાર વિસ્તાર કરો.** **(4)**

(65) ''કોઈ મારા માર્ગમાં કંટક ભલને પાથરે,
પુષ્પ તેના માર્ગમાં વેરીશ હું, વેરીશ હું.''

(66) તમારી શાળામાં યોજાયેલ ધો. 12નાં વિદ્યાર્થીઓના વિદાય સમારંભનો અહેવાલ આશરે 100 થી 150 શબ્દોમાં લખો. **(4)**

- **નીચે આપેલ પૈકી કોઈ એક વિષય પર આશરે 200 શબ્દોમાં નિબંધ લખો.** **(8)**

(67) પ્રામાણિકતા - જીવનનું અમૃત :

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના – લોભથી અધઃપતન – હક વગરનું લેવું નહીં – અપ્રમાણિકતા અને ઉપાધિ – હું સુધરું તો દેશ સુધરે – ઉપસંહાર.

અથવા

(67) માતૃપ્રેમ :

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના – મા શ્રેષ્ઠ – માના ઉપકાર – માનું મહત્ત્વ – જીવન – ઘડતર – ઉપસંહાર.

અથવા

(67) ઋતુરાજ વસંત :

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના – પૂર્વભૂમિકા – કુદરતનું ઋતુચક્ર – પરિવર્તનો – વસંતનો વૈભવ – આનંદોત્સવ – પ્રકૃતિનો બદલાવ – ઉપસંહાર.

• • • •

Morning

ANNUAL EXAM - 2025

STD : 11 : ENGLISH (SCI. & COMM.)

DATE : 12/04/2025

TIME : 3 HOURS

MARKS : 80

SECTION : A

- **Write whether the sentences are True or False :** **(3)**

1. Tree ring dating is another useful technique.
2. Drip irrigation is the best solution to manage scarcity of water.
3. Our sense of sight has weakned our sense of smell.

- **Find and write the nearest meanings :** **(3)**

4. Ditch : canal – pit – pond – river
5. Spoil : select – make dirty – improve – give
6. Wrestle : fight – rush – race – skip

- **Select the most appropriate language functions from the brackets and write them against the given sentences :** **(3)**

(Showing purpose, Giving suggestion, Showing condition in past, Expressing choice)

7. I prefer using a keyboard to writing with a pen.
8. Mehul could have won that match if he had done some more effort
9. Attend all the classes regularly in order that you can cover all topics

- **Select the most appropriate response:** **(3)**

10. Het : where did Gandhiji stay in Ahmedabad?

Hetvi : ____________ (Habitual past)

(A) Gandhiji had the habit of staying in the Sabarmati Ashram.

(B) Gandhiji stayed in the Sabarmati Ashram.

(C) Gandhiji used to stay in the Sabarmati Ashram.

(D) Gandhiji was used to stay in the Sabarmati Ashram.

11. Sumitra : Let's go to Himalaya Mall.

Renuka : ____________ (Expressing Result)

(A) I am very much tired. Please, forgive me.

(B) I am so tired that I can not accompany you.

(C) A tired person lie me can not accompany you.

(D) (A) and (B)

12. Mr. Shah : Why didn't you come in time?

Peon : __________ (condition in past)

(A) I had not got bus in time.

(B) There was a heavy traffic so I didn't come in time.

(C) I have no scooter or bike that is why I was late.

(D) Had I got up early, I would have come in time

- **Select the most appropriate question to get the underlined word / phrase as answer :**

13. Owing to her brilliant result, she will be selected in the company.
    (A) What will be her result?
    (B) How will she be selected in the company?
    (C) Why will she be selected in the company?
    (D) Who will be selected in the company?
14. The forests help us to keep the temperature down.
    (A) How does the forests help us ?
    (B) How the forest help us ?
    (C) How do the forests help us?
    (D) (B) and (C)
15. Parth filled ten litres of Petrol to go to Ahmedabad.
    (A) How much liters of petrol Parth filled to go to Ahmedabad?
    (B) How much petrol Parth filled to go to Ahmedabad?
    (C) How much petrol did Parth fill to go to Ahmedabad?
    (D) How much petrol did Parth filled go to Ahmedabad?

Section – B

- **Read the extracts and answer the questions :** **(10)**

The mechanism by which a particular smell activates a certain receptor, that is why one chemical smells thus and another smells so is yet unknown. Recently, There have been suggestions that chemicals smelled as they did because of the overall shape of their molecules or because they punctured the membrance of the smell receptors or because the parts of the same manner of puncturing or the same fashion of vibrating would all smell the same. However, all such theories are yet only at the stage of conjecture.

16. What mechanism about smell is yet unknown?
17. What words in the passage mean :
    (A) assumption (B) a thin layer of tissue

Surya namaskar is an ancient form of Yog. This form of Yog is a complete meditative technique. It includes asanas and pranayam. It is a combination of 12 different postures, followed in a particular sequence with its specific breathing pattern. It helps an individual to vitalize and unblocks the whole system.it reduces fat from almost all parts of the body as it stretches and tones each and every muscle.

18. Which is a complete meditative technique?
19. Which are the benefits of Surya namskar?

Mary kom is a leading woman boxer of India. She is one of the Pioneers of Women's boxing in India. As a Sports person She has achieved a huge success. Mangte chungneijang Mary kom was born

on 1st March 1983 in a small village of Kangathei in the northeastern state of Manipur. As a child, Mary, along with her two young sisters and a brother, worked in paddy fields, did household works and went to school. She was not very good at studies, but she could also throw a javelin to a considerable long distance. And above all she could punch hard.

20. Where and when was Mary kom born?

21. At what was she good at inspite of her poor academic performance?

The rainfed tanks are a cheering sight when they are full. These tanks play a vital role in South Indian agriculture. In Mysore, for example, much of the rice is grown under them. Some of these tanks are surprisingly large and it is a beautiful sight to see the sun rise or set over them. Water in a landscape may be compared to the eyes in a human face. It reflects the mood of hour, being bright and gay when the Sun shines, turning to dark and gloomy when the sky is overcast.

22. What is very important in South Indian agriculture?

23. What moods does water in landscape reflect when Sun shines?

As the methods of autofab advance, the form of raw materials will be unimportant. Sophisticated autofab machines will be capable of rearranging molecular structures to generate any object from them, plastic milk jugs and last nights punctured car tube would be molecularly rearranged to get a new table lamp.

Highly improved autofab technology will perhaps be able to meet all our material desires. The freedom resulting from this achievement will bring about a golden age of art, music and scientific discovery. But the open question is whether people want such freedom and will rejoice in it. In life it is often found that the greatest satisfaction comes not from getting what one wants, but from working for it. The greatest challenge facing humanity as we proceed into the age of automated fabrications is to find a meaningful use for themselves.

24. How can we generate any object from raw materials?

25. Where does the greatest satisfaction come from?

- **Fill in the blanks with the appropriate words given in the brackets: (3)**

(shooting, several, proud)

Lajja Goswami is India's shooting sensation. She has made the nation .....(26)..... with her superlative performances in .....(27)..... national and international competitions. Her talent in .....(28)..... focused when she got enrolled to the NCC as a cadet

Section – C

- **Read the following text and answer the questions given below it: (4)**

It was the day of the Holi festival. A group of village boys, gathered under a neem tree, were playing, throwing dust at one another. Amrit

and isab came walking arm - in – arm and joined them. Both were wearing new clothes stitched that very day, identical in every respect : colour, size, and material. The boys were in the same class, at the same school and lived in houses facing each other at the corner of the street. The boys parents were farmers owing about the same size of holdings and occasionally had to borrow money from the moneylender to tide over difficult times. In short, the two boys had everything in common except that Amrit had both parents living and three brothers, whereas Isab had only his father.

The two boys came and sat on the pavement seeing them identically dressed, one boy had a mischievous idea. "why don't you have a wrestling match? We can see whether you are also equal in strength or whether one is tougher than the other", he said. The first boy thought that to be a good idea and added, "yes, Amrit, Isab, let's see which of you can get the better of the other. Come on! Shouted the boy. It's only for fun.

Questions :

29. Where were the group of village boys? What were they doing?

30. How was Amrit and Isab's dress identical?

31. What things were common between both the boys?

32. What was not common between both the boys?

- **Read the following passage and write its summary. Suggest a suitable title to it:** **(4)**

33. Advertisements are very much a part of our commercial world. Business has to sell their wares. So they make use of adds to this effect. Advertisements bring the shop window to your door, induce you to visit the shop and to see through and feel the products which help to make your own life a little more cheerful in a developing country like India. Cleverly done up adds can help to shake people out of their inertia. For example, they can induce the farmer to take to more modern methods of agriculture and improve the general standard of life.

- **Read the news clipping and answer the questions.** **(4)**

Ashwin's magnificent spin bowling got India a win with a day to spare in the third and final Test match in Indore. What made it special was the fact that there was no extra-ordinary turn from the pitch. The variety in his deliveries and angles and speeds and spin imparted to the ball spun the kiwis to their doom.

That there was nothing untoward in the pitch could be seen by the manner in which Cheteshwar Pujara and Gautam Gambhir battled on the fourth morning. The kiwi collapse was brought on by spin Shane Warne for not getting heaps of wickets on Indian Pitches or Rickey Pointing batting ability for getting only one Century in several tours

of India? So why question Ashwin's wickets and his place among the greats of the game? Problem with these Indians is that they don't like to see India winning for then there won't be anything to criticize the Indian team for

Questions :

34. What achievement did Ashwin work out in the third and final test match in Indore?

35. What made the achievement special?

36. Which other cricketers are mentioned in his news piece?

37. Why, according to Gavaskar, do people question Ashwin's wickets and his place among the greats of cricket?

- **Read the stanza and answer the questions:** **(4)**

Well, ego might be pleased enough
But zealous athletes play rough
They do not ever in their dealings
Consider one another's feelings
I'm glad that when my struggle begins
Twixt prudence and ego prudence wins.

Questions :

38. Why does the poet say that some athletes play very rough?

39. When is the poet glad? why?

40. Find and write nearest meanings for

(a) Enthusiastic (b) between

41. write two pairs of rhyming words

Section – D

- **Do as directed.** **(4)**

42. Nency is knitting woolen sweater for her husband. She is putting all her love while knitting it. She is making many things for her children also.

Start like This : Nency was knitting ....

43. He was reading a novel then. His father called him. He kept the novel in his bag. He looked at his father.

Start like This : A novel was being read ....

- **Render the following dialogue in to Indirect Speech:** **(3)**

44. Yash : May I take your book from here?
Mona : Yes, But why are you taking it ?
Yash : I need it to find out some points.

- **Complete the Sentences choosing correct option :** **(3)**

45. Very few students are ____________ (comparing)

(A) So taller as Navin (B) Cleverer than Jitu

(C) As attentive as Rahul. (D) More happy as Pankaj

46. However __________ he could not reach in time, (showing contrast)

(A) Fast he ran (B) He ran fast

(C) Fast as he ran (D) He ran fast but

47. Ram and Shyam are kind __________ (alternative choice)

(A) Both will help us.

(B) Neither Ram or Shyam will help us

(C) Either Ram or Shyam will help us.

(D) Either Ram nor Shyam will help us.

- **Combine the following Sentences to make a meaningful sentence.** (3

48. The Shepherd could not read and write. He had never been to school. He ha never learnt to read and write.

- **Complete the passage choosing the correct option from the brackets : (49 to 51)** (3)

Sachin is a cricketer ....(49).... (who, whom, which) has broken all the records. He ....(49).... (knows, known, is known) as ' the little master '. He is a role model for many youngsters. My younger brother bats as if he ....(49).... (is, was, were) Sachin Tendulkar.

Section – E

- **Study the following diagram and write about 80 words based on it:** (4)

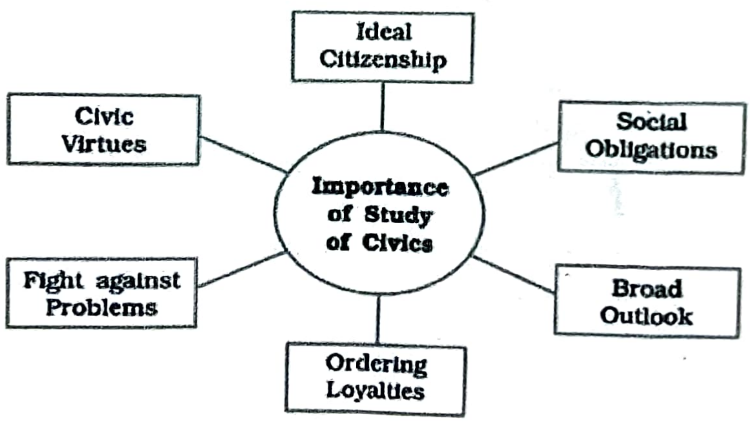

- **Write a paragraph in about 150 words using the key words:** (6)

53. A sports person you admire : [points : his/her childhood – parents – education – struggle – first success – contribution in sports – achievements – awards – contribution to nation]

OR

The importance of English Language : [points : Many languages – English an international language – language of knowledge – spoken all over the world – India uses it Everywhere]

OR

The ill effect of watching mobile too much : [points : weakening of eyesight – becoming lazy – less social communication – loss of Imagination – no time for reading – addiction to mobile]

54. In school assembly hall you are going to deliver speech on 'Save Water' Draft a speech using the given points in about words. **(5)**

[points : wastage of water – shortage of rain – less water resources – recharging of wells – construction of check dams – drip Irrigation – growing more and more trees]

OR

Pooja S Prajapati from 4, post office Block, Mota Bazar, Vallabh Vidhyanagar Dist – Anand applies for the post of a Chemistry Teacher in Higher Secondary School, Scince stream, Nadiad DIST – Kheda. Draft this application on behalf of her.

55. Subbodhbhai K Vyas from 3 Navyug Society Limbdi – 363421, writes an email to the editor of Indian Express making an appeal to the authorities to stop the nuisance of loud speakers at night. **(5)**

OR

Write a report on the prize distribution Function of a school.

[Points : when was it held? – Preparation – Guests – Principal's Speech – Distribution of prizes - Your Contribution – Sweets were distributed]

7

Morning

DATE : 07/04/2025

ANNUAL EXAM - 2025

STD : 11 : નામાનાં મૂળતત્ત્વો

TIME : 3 HOURS
MARKS : 80

વિભાગ : A

- **નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)** **(16)**

(1) હિસાબી પદ્ધતિની મર્યાદા કઈ છે ?

(A) નફાકારકતા જણાવે છે. (B) આર્થિક સ્થિતિ જણાવે છે.
(C) કરવેરા આયોજન (D) નાણાંનું સ્થિર મૂલ્ય

(2) ધંધાના આર્થિક વ્યહારને કયું લક્ષણ લાગું પડતું નથી ?

(A) રોકડ વ્યહાર (B) ઉધાર વ્યહાર
(C) બાહ્ય વ્યહાર (D) નાણાં મૂલ્ય સિવાયનો વ્યહાર

(3) સોમનાથનો વેપારી ગાંધીનગરના વેપારીને માલ મોકલે છે, ત્યારે બિલમાં નીચેનામાંથી કયો કર વસૂલ કરે છે ?

(A) IGST (B) CGST + IGST
(C) SGST + CGST (D) UTGST + CGST

(4) ગીતા ₹ 40,000 SBI બેંકમાં ભરવા જાય છે, ત્યારે તે કયા વાઉચરનો ઉપયોગ કરશે ?

(A) ચેકનું અડધિયું (B) પે-ઈન-સ્લિપ
(C) આપેલ રસીદ (D) પાસબુક

(5) કમિશનના ₹ 2,000 મળવાના બાકી છે, ત્યારે....

(A) A ઘટે – C ઘટે (B) A વધે – C વધે
(C) A વધે – L વધે (D) C વધે – L વધે

(6) કેવા વ્યવહારોની રોકડમેળમાં નોંધ કરવામાં આવતી નથી ?

(A) રોકડ ખરીદીના (B) રોકડ વેચાણના
(C) રોકડ વટાવના (D) બિન રોકડ વ્યવહારો

(7) મિલકતની ઉધાર ખરીદીની નોંધ .... માં થાય છે.

(A) ખરીદનોંધ (B) ખાસ આમનોંધ
(C) રોકડમેળ (D) ઉધારનોંધ

(8) કાચું સરવૈયું કયા તબક્કા પછી તૈયાર કરવામાં આવે છે ?

(A) આમનોંધ પછી (B) ખાતાવહી પછી
(C) હવાલા પછી (D) વાર્ષિક હિસાબો પછી

(9) બેંસ સિલકમેળ તૈયાર કરવાથી .... જાણી શકાય છે.

(A) પાસબુકમાં થયેલ ભૂલો
(B) રોકડમેળમાં થયેલ ભૂલો
(C) પાસબુક અને રોકડમેળમાં નહીં નોંધાયેલ વ્યવહારો
(D) ઉપરની બધી જ બાબતો

(10) નામાના સિદ્ધાંતનું પાલન ન થવાથી ઉદ્દભવેલ ભૂલને .... કહેવાય.

(A) વીરસર ચૂક (B) ભરપાઈ ચૂક (C) સિદ્ધાંતની ભૂલ (D) ખતવણીની ભૂલ

(11) .... ઊભું કરવું ધંધા માટે યોગ્ય નથી.

(A) સામાન્ય અનામત (B) મૂડી અનામત

(C) ગુપ્ત અનામત (D) જોગવાઈ

(12) .... ના ખ્યાલ મુજબ આખર સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન તેની મૂળ કિંમત અથવા બજાર કિંમત, બે પૈકી જે ઓછી હોય તે કિંમતે નોંધવામાં આવે છે ?

(A) દૂરદર્શિતા (B) પૂર્ણ રજૂઆત

(C) ચાલુ પેઢી (D) એકસૂત્રતા

(13) ICAI દ્વારા ASB ની સ્થાપના કયા વર્ષમાં આવી હતી ?

(A) ઈ.સ. 1973 (B) ઈ.સ. 1976

(C) ઈ.સ. 1981 (D) ઈ.સ. 1977

(14) દેશીનામામાં મૂળ ચોપડા તરીકે કયા ચોપડાને ઓળખવામાં આવે છે ?

(A) કરારનોંધ (B) રોજમેળ

(C) ખાતાવહી (D) કબાલાવહી

(15) એકનોંધી પદ્ધતિમાં મૂડી શોધવા કયું પત્રક બનાવવામાં આવે છે ?

(A) સમાનમાપનું પત્રક (B) તુલનાત્મક પત્રક

(C) સ્થિતિદર્શક પત્રક (D) નફા નુકસાનનું પત્રક

(16) હિસાબને લગતા તૈયાર ઉપલબ્ધ સોફ્ટવેરમાં .... વધુ પ્રચલિત છે.

(A) ટેલી (B) બીઝી

(C) પ્રોફિટ (D) ટાટા ઇ-એક્સ

વિભાગ : B

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 17 થી 24 ના એક વાક્યમાં જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)** **(8)**

(17) શા માટે ગ્રાહકને રોકડ વટાવનો લાભ આપવામાં આવે છે ?

(18) હિસાબી સમીકરણમાં મૂડી (C)માં શું ઉમેરવાથી મિલકતો (A) મળે છે ?

(19) છૂટાં પાનાંની પદ્ધતિ, કાર્ડ સ્વરૂપ ઉપરાંત ખાતાવહીનું કયું સ્વરૂપ પ્રચલિત છે ?

(20) ઘાલખાધ અનામત એ અમામત છે કે જોગવાઈ ?

(21) કયા ખ્યાલ મુજબ વાર્ષિક હિસાબો બનાવતી વખતે માર્ચ મહિનાનો પગાર એપ્રિલ મહિનામાં ખરેખર ચૂકવાય તો પણ માર્ચ મહિના માટે ચૂકવવાના બાકી પગાર તરીકે નોંધાશે ?

(22) દેશીનામાના ચોપડાના પ્રથમ પાના પર શા માટે કોઈ હિસાબી નોંધ લખવામાં આવતી નથી ?

(23) એકનોંધી હિસાબી પદ્ધતિનો ઉપયોગ કોણ કરે છે ?

(24) કમ્પ્યુટર હિસાબી પદ્ધતિનાં અંગો જણાવો.

વિભાગ : C

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 25 થી 32 માંથી કોઈપણ 5 પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 3 ગુણ)** **(15)**

(25) નીચેના વ્યવહારોની બેવડી અસર જણાવો.

1. માલિકે ₹ 50,000 રોકડા લાવી ધંધો શરૂ કર્યો.
2. ₹ 10,000 બેંકમાં ભરીને ખાતું ખોલાવ્યું.
3. ઓફિસ માટે ₹ 15,000નું ફર્નિચર સહજાનંદ ફર્નિચર માર્ટમાંથી ખરીદ્યું.

(26) નીચેના વ્યવહારો પરથી શ્રી સુરેશભાઈના ચોપડે આમનોંધ લખો.

એપ્રિલ 2023

1. ધંધા માટે ₹ 7,00,000 માં જમીન ખરીદી અને ₹ 40,000 દસ્તાવેજ તથા કાનૂની ખર્ચના થયાં. બધાં જ નાણાં રોકડા ચૂકવ્યા.

2. ₹ 6,000નું જૂનું યંત્ર ₹ 5,000 માં વેચવાનું નક્કી કર્યું.

22. ઓફિસ ખર્ચ માટે ₹ 3,000 બેંકમાંથી ઉપાડ્યા.

(27) નીચેના વ્યવહારો પરથી શ્રી મહેશભાઈના ચોપડે વેચાણનોંધ તૈયાર કરો.

જુલાઈ 2023

1. મુકેશને ₹ 25,000નો માલ 10 % વેપારી વટાવે વેચ્યો.

6. માનવને ₹ 12,000 નો માલ 5 % વેપારી વટાવે રોકડેથી વેચ્યો.

13. સિરાજને ₹ 15,000 નો માલ 10 % ને વેપારી વટાવે 5 % રોકડ વટાવે વેચ્યો. અડધા નાણાં રોકડા મળ્યા.

18. મુકેશને ₹ 8,000 નું જૂનું ફર્નિચર શાખ પર વેચ્યું.

20. નીતાને ₹ 10,000 નો માલ 10 % રોકડ વટાવે વેચ્યો.

(28) દાખલા નંબર 27ની વેચાણનોંધ પરથી ખાતાવહીમાં ખતવણી કરો.

(29) નીચેના વ્યવહારો પરથી શ્રી કે.ડી. પટેલની ખાસ આમનોંધ લખો.

મે 2023

3. મુકેશને ₹ 3,000 નો માલ આપી ઘર માટે ₹ 2,500નો પંખો ખરીદ્યો.

17. ₹ 2,000 નિલય પાસે લેણાં છે, જે રકમ હવે મળી શકે તેમ નથી.

19. ₹ 8,000 નો માલ દુકાનમાંથી ચોરાઈ ગયો, જેની સામે વીમા કંપનીએ 75 % રકમનો દાવો મંજૂર કર્યો.

(30) નીચેના ખાતા બંધ કરવા માટે આખરનોંધ લખો.

(1) ખરીદ ખાતું ₹ 80,000

(2) પગાર ખાતું ₹ 1,2000

(3) મળેલ ડિવિડન્ડનું ખાતું ₹ 2,000

(31) તફાવત લખો : સામાન્ય અનામત અને જોગવાઈ

(32) નીચેના પારિભાષિક શબ્દો સમજાવો.

(1) શ્રી તસલમાત ખાતું (2) ઉબળેક રકમ (3) જણસવહી

વિભાગ : D

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 33 થી 37 માંથી કોઈપણ 3 પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 4 ગુણ)** **(12)**

(33) નીચેના વ્યવહારો પરથી ગિરીશ પટેલના ચોપડે આમનોંધ લખો.

ડિસેમ્બર

2. અંગત મોટરકાર ₹ 80,000માં વેચી ₹ 60,000 રોકડા ધંધામાં લાવ્યા.

11. ધંધામાં વધુ નાણાંની જરૂર હોવાથી આરવ પાસેથી ₹ 20,000ની 10 %ની લોન લીધી.

18. ઘરખર્ચ માટે ₹ 2,000 અને દુકાન ખર્ચ માટે ₹ 3,000 બેંકમાંથી ઉપાડ્યા.

25. કિશોરને ₹ 20,000 નો માલ 10 % વેપારી વટાવે અને 5 % રોકડ વટાવે ચેકથી વેચ્યો.

(34) નીચેના વ્યવહારો પરથી અક્ષય દવેનો ત્રણ ખાનાવાળો રોકડમેળ તૈયાર કરો.

જુલાઈ 2024

1. શરૂઆતની રોકડ સિલક ₹ 15,000 અને બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ ₹ 4,000
4. વિકીને ₹ 10,000 નો માલ 10 % વેપારી વટાવે ચેકથી વેચ્યો.
9. વિક્રમ પાસેથી ₹ 8,000નો માલ 5 % રોકડ વટાવે રોકડેથી ખરીદ્યો.
12. ₹ 5,000 બેંકમાં રોકડા ભર્યા.
18. ₹ 5,080નાં લેણાંની વસુલાત પેટે ₹ 5,000 રોકડા વિપુલ પાસેથી મળ્યા.
22. ઓફિસ ખર્ચ માટે ₹ 2,000 બેંકમાંથી ઉપાડ્યા.

(35) નીચે આપેલ ખાતાની બાકીઓ પરથી મોહનલાલનું તારીખ 31-3-2024ના રોજનું કાચું સરવૈયું તૈયાર કરો.

વિગત	રકમ (₹)	વિગત	રકમ (₹)
મૂડી	54,000	ઉપાડ	12,000
દેવાદારો	52,000	ખરીદી	90,000
પેટન્ટ	15,000	લેણદારો	40,000
વેચાણ	1,00,000	ઘાલખાધ	3,000
રોકડ સિલક	10,000	સામાન્ય અનામત	4,000
ડિવિડન્ડ (મળેલ)	2,000	ફર્નિચર	18,000
ઉમેદવારનું પ્રિમિયમ	8,000	તોલાઈ	2,000
શેરમાં રોકાણ	18,000	બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	12,000

(36) પવનના તા. 31-3-2024ના રોજ પૂરા થતા વર્ષના વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરતા પહેલાં શોધવામાં આવેલ નીચે ભૂલો સુધારવા ભૂલ સુધારણા નોંધ તૈયાર કરો.

(1) દુકાન ભાડાના ₹ 5,000 દુકાન માલિક વંદનાને ચૂકવેલ જે તેમના અંગત ખાતે ઉધારેલ છે.

(2) સીતા પાસેથી મળેલ ₹ 10,000 ભૂલથી ગીતા ખાતે નોંધ્યા છે.

(3) ₹ 12,000 નો માલ રોહન પાસેથી ખરીદેલ જે ભૂલથી વેચાણનોંધમાં લખેલ છે.

(4) બેંકે બેંક વ્યાજના ₹ 200 પાસબુકમાં જમા કરેલા જે રોકડમેળમાં વ્યય બાજુ નોંધેલ છે.

(37) સચિને ₹ 25,000 ની 2 માસની મુદતની હુંડી તા. 18-4-2024ના રોજ વિરાટ પર લખી. વિરાટે આ હુંડી સ્વીકારી પરત કરી. તા. 11-6-2024નાં રોજ સચિને આ હુંડી બેંકમાં વસૂલાત માટે મોકલી આપી. પાકતી તારીખે વિરાટે આ હુંડી ચૂકવી આપી. બેંકે કમિશન પેટે ₹ 150 સચિન ખાતે ઉધાર્યા છે. બંને પક્ષકારોના ચોપડે આમનોંધ લખો.

વિભાગ : E

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 38 થી 41 માંથી કોઈપણ 3 પ્રશ્નોના વિસ્તાર પૂર્વક જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 6 ગુણ)** **(18)**

(38) નીચેના વ્યવહારો પરથી નો નોબલ ટ્રેડર્સના ચોપડે ખરીદનોંધ, વેચાણનોંધ, ખરીદ પરત નોંધ અને વેચાણ પરત નોંધ તૈયાર કરો.

એપ્રિલ 2024

2. ધરતી પાસેથી ₹ 10,000 નો માલ 10 % વેપારી વટાવે અને 5 % રોકડ વટાવે ખરીદ્યો.
7. ધરતી પાસેથી ખરીદેલ માલમાંથી અડધો માલ ₹ 6,000માં ધારાને વેચ્યો.
15. ધર્મિષ્ઠા પાસેથી ₹ 8,000નો માલ 10 % વેપારી વટાવે ખરીદ્યો. અડધા નાણાં રોકડા ચૂકવ્યા.
22. ધ્રુવિએ આપણી પાસેથી ₹ 5,000નો માલ 5 % રોકડ વટાવે ખરીદ્યો.
28. ધારાએ અડધો માલ પરત કર્યો, જે આપણે ધરતીને પરત મોકલી આપ્યો.

39) શ્રી આદિત્યનો તા. 31-3-2024ના રોજ રોકડમેળ ₹ 8,000નો બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ દર્શાવે છે. જે પાસબુક સાથે મળતો નથી. રોકડમેળ અને પાસબુક સરખાવતાં નીચેની માહિતી મળી. તેના પરથી બેંકસિલક મેળ તૈયાર કરો.

(1) તા. 28-5-2024ના રોજ ₹ 15,000 ના ચેક બેંકમાં ભરવામાં આવ્યા હતાં, પરંતુ તેમાંથી ₹ 11,000 ના જ ચેક તા. 31-5-2024 સુધી બેંકે પાસબુકમાં જમા કરેલ છે.

(2) ₹ 7,000 નો એક ચેક લખેલો અને રોકડમેળમાં નોંધેલ પરંતુ લેણદારને આપવાનો રહી ગયેલ છે.

(3) એક ગ્રાહકે ₹ 5,000 બેંકમાં બારોબાર ભર્યા છે. જેની રોકડમેળમાં નોંધ થઈ નથી.

(4) બેંકમાં વટાવેલી ₹ 6,000ની લેણીહુંડી નરકાઈ અને બેંકે પાસબુકમાં નકરામણી ખર્ચ ₹ 300 સહિતની રકમ નોંધલ છે. જેની જાણ આદિત્યને નથી.

(5) બેંકે થી વીમા પ્રીમિયનના ₹ 2,000 ચૂકવ્યા છે. જેની નોંધ રોકડમેળમાં થઈ નથી.

(6) રોકડમેળની આય બાજુનો સરવાળો ₹ 1,000 ભૂલથી વધારે કરવામાં આવ્યો હતો.

(40) કૌશિક કોર્પોરેશને તા. 1-4-2012ના રોજ ₹ 1,24,000નું એક યંત્ર ખરીદ્યું. આ યંત્રને ગોઠવવાનો ખર્ચ ₹ 16,000 થયો. યંત્રને ઉપયોગમાં લાવતાં પહેલાં ₹ 20,000નો સમારકામ ખર્ચ થયો. તા. 1-10-2013ના રોજ બીજું નવું યંત્ર ₹ 1,36,000માં ખરીદ્યું. જેનો ગોઠવાવનો ખર્ચ ₹ 8,000 થયો. પ્રથમ ખરીદેલ યંત્ર તા. 30-9-2014ના રોજ તેની ચોપડે કિંમત પર 40 % નુકસાન સાથે વેચી દીધું. તા. 31-3-2015 સુધીનું યંત્ર ખાતું તૈયાર કરો. કંપની દર વર્ષે 10 % લેખે સીધી લીટીની પદ્ધતિ પ્રમાણે ઘસારો ગણે છે.

(41) સહયોગ ટ્રસ્ટના નીચે આપેલા કાચા સરવૈયા અને વધારાની વિગતો પરથી તા. 31-3-2015ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું ઊપજ ખર્ચ ખાતું તૈયાર કરો.

સહયોગ ટ્રસ્ટનું તા. 31-03-2015 નાં રોજનું કાચું સરવૈયું

વિગત	ઉધાર બાકી (₹)	જમા બાકી (₹)
મૂડી ભંડોળ	–	20,000
હાથ પર રોકડ	3,000	–
બેંક સિલક	2,500	–
15 %ની બેંક લોન (તા. 1-7-2014)	–	20,000
ફર્નિચર	10,000	–
ક્લબ હાઉસ	40,000	–
કરવેરા અને વીમો	3,000	–
સેક્રેટરીને માનદ્ વેતન	4,500	–
પ્રવેશ ફી ($\frac{1}{2}$ મૂડીકૃત કરવાની)	–	5,000
અગાઉથી મળેલ લવાજમ	–	1,500
રંગરોગાન ખર્ચ	6,600	–
સ્ટેશનરી છપામણી	2,000	–
કાનૂની ખર્ચ	500	–
લવાજમ	–	20,000
મરામત ખર્ચ	500	–
લોન પર વ્યાજ	1,000	–
મનોરંજન કાર્યક્રમ ખર્ચ	6,400	–
મનોરંજન કાર્યક્રમની આવક	–	10,000
હોલનું ભાડું	–	3,500
	80,000	80,000

હવાલા :

(1) વર્ષ 2014-15ના વર્ષનું લવાજમ મળવાનું બાકી ₹ 1,500

(2) ક્લબ હાઉસ અને ફર્નિચર પર 5 % લેખે ઘસારો ગણો.

(3) સ્ટેશનરીનો આખર સ્ટોક ₹ 200નો છે.

(4) સેક્રેટરીને માનદ્ વેતનના ₹ 1,500 ચૂકવવાના બાકી છે.

(5) રંગરોગાન ખર્ચનો $\frac{2}{3}$ ભાગ આવતા વર્ષ માટે આગળ ખેંચવાનો છે.

(6) અગાઉથી ચૂકવેલ વીમો ₹ 400

વિભાગ : F

- **નીચે આપેલા પ્રશ્નનો માગ્યા મુજબ ઉત્તર લખો.** (11)

(42) પ્રેરકનું તા. 31-3-2024ના રોજનું કાચું સરવૈયું અને વધારાની વિગતો પરથી વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરો.

પેઢીનું તા. 31-03-2024 નાં રોજનું કાચું સરવૈયું

ખાતાનું નામ	ઉધાર બાકી (₹)	જમા બાકી (₹)
મૂડી અને ઉપાડ	19,000	1,60,000
શરૂઆતનો સ્ટોક	30,000	–
10 % ની બેંક લોન	–	20,000
ખરીદી - વેચાણ	90,000	1,40,000
ઘાલખાધ-ઘાલખાધ અનામત	5,000	3,000
માલ પરત	8,000	20,000
ફર્નિચર અને નહીં ચૂકવેલ પગાર	40,000	4,000
રોકડ અને બેંક	16,200	5,000
હૂંડીઓ	5,000	4,400
આવકમાલ ગાડાભાડું	6,000	–
મકાન	70,000	–
મળેલ વ્યાજ	–	4,800
મજૂરી	12,000	–
પગાર	36,000	–
	3,81,200	3,81,200

વધારાની વિગતો :

(1) આખર માલનો સ્ટોક ₹ 20,000 હતો, જે પૈકી 10 % માલની બજાર કિંમત 20 % ઘટી ગઈ છે.

(2) મકાન પર 10 % અને ફર્નિચર પર 5 % ઘસારો ગણો.

(3) બેંકે ₹ 2,000 દેવીહૂંડીના ચૂકવ્યા છે, જેની નોંધ કરવાની બાકી છે.

(4) દેવાદારોમાંથી ₹ 4,000 ઘાલખાધ તરીકે માંડી વાળો અને 5 % ઘાલખાધ અનામત રાખો.

(5) મૂડી પર 10 % અને ઉપાડ પર 5 % વ્યાજ ગણવાનું છે ?

Morning

ANNUAL EXAM - 2025

STD : 11 : વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલન

DATE : 08/04/2025 TIME : 3 HOURS

MARKS : 80

વિભાગ : A

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 1 થી 16 હેતુલક્ષી પ્રશ્નો છે. આપેલા ચાર વિકલ્પ (A ,B , C , D) પૈકી સાચો વિકલ્પો પસંદ કરી જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)** **(16)**

(1) રોજગારના બદલામાં શું મેળવાય છે ?

(A) વેતન (B) ફી (C) નફો (D) મૂડી

(2) વિદેશી વીમા કંપનીઓ ભારતીય વીમા કંપનીમાં સીધેસીધું કેટલું રોકાણ કરી શકે છે ?

(A) 25 % (B) 49 % (C) 74 % (D) 100 %

(3) સામાન્ય વીમાનો કયો પ્રકાર સૌથી જૂનો અને સર્વવ્યાપી છે ?

(A) માલની હેરફેરનો વીમો (B) દરિયાઈ વીમો

(C) હવાઈ વીમો (D) રેલ્વે - રસ્તા વીમો

(4) થાપણના કયા ખાતા પર બેંક સૌથી વધુ વ્યાજ આપે છે ?

(A) ચાલુ ખાતું (B) બાંધી મુદતનું ખાતું

(C) રિકરિંગ ખાતુ (D) બચત ખાતું

(5) ધંધાદારી એકમો પોતાનાં કાર્યો બહારની સંસ્થાને સોંપે તેને શું કહેવાય ?

(A) ઈ-કોમર્સ (B) આઉટ સોસિંગ (C) ઈ-મેલ (D) નેટ-બેંકિંગ

(6) વીજાણું યંત્રો અને માધ્યમોની મદદથી થતા વાણિજ્યના વિનિમય અને વિતરણને શું કહેવાય ?

(A) ઇન્ટ્રાનેટ (B) ઈ-કોમર્સ (C) ઈ-મેલ (D) ઇન્ટરનેટ

(7) હિન્દુ અવિભક્ત કુટુંબની પેઢીનું સંચાલન કોના દ્વારા થાય છે ?

(A) માલિક (B) કર્તા (C) મેનેજર (D) ભાગીદાર

(8) ભારતીય ભાગીદારી કાયદો ક્યારે અસ્તિત્વમાં આવ્યો ?

(A) 1932 (B) 1956 (C) 1960 (D) 2013

(9) આર્થિક વિકાસના એન્જિન તરીકે કોને ગણાવી શકાય ?

(A) વૈયક્તિક માલિકી (B) ભાગીદારી પેઢી (C) સહકારી મંડળી (D) કંપની

(10) સહકારી મડંળીની સ્થાપના માટે ઓછામાં ઓછી કેટલી વ્યક્તિઓ હોવી જરૂરી છે ?

(A) 10 (B) 20 (C) 30 (D) 50

(11) કયું ધંધાકીય સ્વરૂપ સૌથી જૂનું ગણાય છે ?

(A) જાહેર સાહસો (B) ખાનગી સાહસો

(C) વૈશ્વિક સાહસો (D) જાહેર-ખાનગી ભાગીદારી

(12) ડિબેન્ચર હોલ્ડરો એ કંપની માટે શું કહેવાય ?

(A) માલિકો (B) દેવાદારો (C) લેણદારો (D) પ્રવર્તકો

(13) જથ્થાબંધ વેપારી અને ગ્રાહકો વચ્ચેની કડી એટલે ....

(A) ઉત્પાદક (B) દલાલ (C) છૂટક વેપારી (D) ગ્રાહક

(14) માલ જે દેશમાં ઉત્પન્ન થયો હોય તે જણાવતા પ્રમાણપત્રને શું કહે છે ?

(A) વેપારી એલચીનું ભરતીયું (B) ઉત્પત્તિનું પ્રમાણપત્ર

(C) શિપિંગ ઓર્ડર (D) શાખપત્ર

(15) ભારતમાં હુંડિયામણ ઉપર કઈ બેંકનું નિયંત્રણ છે ?

(A) સ્થાનિક બેંક (B) વેપારી બેંક (C) રિઝર્વ બેંક (D) કૃષિ બેંક

(16) સામાજિક જવાબદારી સંદર્ભે બજારનો રાજા કહેવાય છે ....

(A) રોકાણકાર (B) ગ્રાહક (C) માલિક (D) કર્મચારી

વિભાગ : B

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 17 થી 24 ના એક-બે વાક્યમાં જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)**

(17) માલનાં ઉત્પાદનના સ્થળેથી ઉપભોક્તા સુધી લઈ જવામાં આવે એટલે કયા તુષ્ટિગુણનું સર્જન થયું ગણાય ?

(18) મલ્ટિપલ યુનિટ ટ્રેન એટલે શું ?

(19) ઈ-કોમર્સમાં નાણાંની ચુકવણી શેના વડે થાય છે ?

(20) વૈયક્તિક માલિકીમાં માલિકની જવાબદારી કેવી હોય છે ?

(21) સહકારી મંડળીનો મુખ્ય ઉદ્દેશ કયો છે ?

(22) જાહેર ક્ષેત્રનાં ત્રણ સ્વરૂપોનાં નામ આપો.

(23) વિદેશ વેપારનો અર્થ આપો.

(24) WTO નું પૂર્ણ રૂપ આપો.

વિભાગ : C

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 25 થી 36 માંથી કોઈપણ 9 પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 2 ગુણ)** (18)

(25) રોજગારની કોઈપણ બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો ?

(26) વીમાના સિદ્ધાંતોની યાદી બનાવો.

(27) પાઈપલાઈન દ્વારા વહન કઈ પેદાશો માટે યોગ્ય છે ?

(28) ટ્રાવેલર્સ ચેકની સમજ આપો.

(29) ઈ-બેંકિંગમાં થતા બિનનાણાંકીય વ્યવહારોના ઉદાહરણ આપો.

(30) ખાતાકીય સંચાલન એટલે શું ? ઉદાહરણથી સ્પષ્ટતા આપો.

(31) વાણિજ્યની દૃષ્ટિએ મૂડીનો ખ્યાલ આપો.

(32) પ્રેફરન્સ શેરના પ્રકારો જણાવો.

(33) ટેલિવિઝન માર્કેટિંગમાં નાણાંની ચુકવણી કેવી રીતે કરી શકાય છે ?

(34) ચાર્ટર પાર્ટી કરાર એટલે શું ?

(35) બિલ ઓફ લેડિંગ એટલે શું ?

(36) સમયસર અને યોગ્ય વેતન તે એકમની સામાજિક જવાબદારી બને છે. સમજાવો.

વિભાગ : D

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 37 થી 45 માંથી કોઈપણ 6 પ્રશ્નોના મુદ્દાસર જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 3 ગુણ)** **(18)**

(37) વેપાર અને વાણિજ્ય વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.

(38) વ્યવસાયનો અર્થ આપી તેની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

(39) સંપૂર્ણ ભરોસાનો સિદ્ધાંત એટલે શું ?

(40) ઈન્ટરનેટના મુખ્ય ત્રણ પ્રકારનાં કાર્યો સમજાવો.

(41) ઈ-કોમર્સના સફળ અમલીકરણ માટે જરૂરી સાધનો જણાવો.

(42) જાહેર નિગમનો અર્થ આપી તેની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો.

(43) છૂટક વેપારી અને જથ્થાબંધ વેપારી વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.

(44) સાર્થક મોટા પાયે માલસામાનનો વેપાર કરે છે. તે ઉત્પાદક કંપની પાસેથી જથ્થાબંધ માલી સીધો (વચ્ચે કોઈ મધ્યસ્થી વિના) ખરીદે છે અને સ્થાનિક વિસ્તારોની દુકાનોમાં (છૂટક વેપારીને) માલનો પુરવઠો પૂરો પાડે છે. તે ગ્રાહકોને માલનું સીધું વેચાણ કરતો નથી. ઓર્ડર આપતી વખતે એડવાન્સ રકમ આપીને તે ઉત્પાદકને આર્થિક મદદ પણ કરે છે. સાર્થક મોટા જથ્થામાં માલ ખરીદે છે. જેના કારણે તેણે મોટી રકમની મૂડી જાળવી રાખવી પડે છે.

ઉપરોક્ત માહિતીના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(1) સાર્થક કયા પ્રકારના વેપાર સાથે જોડાયેલો છે ?

(2) કયા બે પક્ષકારો વચ્ચે સાર્થક કડી સમાન છે ?

(3) સાર્થક દ્વારા ઉત્પાદકને કયા પ્રકારની સેવા પૂરી પાડવામાં આવે છે ?

(45) રોકાણકાર પ્રત્યેની ધંધાની સામાજિક જવાબદારી સમજાવો.

વિભાગ : E

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 46 થી 51 માંથી કોઈપણ 4 પ્રશ્નોના વિસ્તાર પૂર્વક જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 5 ગુણ)** **(20)**

(46) બેંક ખાતાનાં પ્રકારો સમજાવો.

(47) કોઈ એક ભાગીદારી પેઢીનું કાલ્પનિક ભાગીદારી કરારનામું તૈયાર કરો.

(48) હિન્દુઅવિભક્ત કુટુંબની લાક્ષણિકતાઓ સ્પષ્ટ કરો.

(49) ખાનગી કંપની અને જાહેર કંપની વચ્ચેનો તફાવત આપો.

(50) કંપનીનો અર્થ આપી તેની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

(51) ધંધાકીય મૂડીની જરૂરિયાત નક્કી કરતાં પરિબળો સમજાવો.

2

Morning

ANNUAL EXAM - 2025

DATE : 11/04/2025 | STD : 11 : અર્થશાસ્ત્ર | TIME : 3 HOURS

MARKS : 80

વિભાગ : A

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 1 થી 16 હેતુલક્ષી વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પો પસંદ કરી જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)** **(16)**

(1) કયા અર્થશાસ્ત્રીને અર્થશાસ્ત્રનો વૈજ્ઞાનિક ઢબે સ્વાતંત્રપણે અભ્યાસ શરૂ કરવાનું બહુમાન મળ્યું છે ?

(A) કૌટિલ્ય (B) પ્રો. માર્શલ (C) રોબિન્સ (D) એડમ સ્મિથ

(2) માનવ જીવન માટે વસ્તુ કેટલી ઉપયોગી છે તે બાબત વસ્તુનું કયું મૂલ્ય દર્શાવે છે ?

(A) વિનિમય મૂલ્ય (B) ઉપોયગિતા મૂલ્ય

(C) વપરાશ મૂલ્ય (D) આંતરિક મૂલ્ય

(3) પૂરક વસ્તુઓ કેવી હોય છે ?

(A) જોડાયેલી (B) હરીફ (C) સંબંધ વગરની (D) વૈકલ્પિક

(4) જથ્થો કુલ પુરવઠા કરતાં કેવો હોય છે ?

(A) વધુ હોઈ શકે. (B) ઓછો હોઈ શકે.

(C) વધુ ન હોય. (D) નહિવત્ હોય.

(5) વસ્તુની કિંમત અને પુરવઠા વચ્ચે કેવો સંબંધ છે?

(A) સીધો (B) વિરોધી (C) સમાન (D) શૂન્ય

(6) સરેરાશ ખર્ચની રેખાનો આકાર કેવો હોય છે?

(A) હોકોસ્ટિક (B) U (C) V (D) ચોરસ

(7) સમાનગુણી વસ્તુઓ કયા બજારનું લક્ષણ છે ?

(A) પૂર્ણ હરિફાઈ (B) ઇજારો

(C) ઇજારાયુક્ત હરિફાઈ (D) તીવ્ર હરીફાઈ

(8) ભારતીય મધ્યસ્થ બૅંક (RBI) ની રચના કયા વર્ષમાં થઈ ?

(A) 1847 (B) 1857 (C) 1935 (D) 1947

(9) વિદેશી કંપનીઓ દ્વારા દેશમાં કરવામાં આવતા મૂડીરોકાણ ને શું કહે છે

(A) FERA (B) FEMA (C) FDI (D) NRI

(10) ભારતમાં આર્થિક સુધારા કયા વર્ષથી અમલમાં આવ્યા ?

(A) 1947 (B) 1951 (C) 1991 (D) 1980

(11) આયાત થતી વસ્તુ જેવી વસ્તુનું ઉત્પાદન દેશમાં કરવામાં આવે તેને શું કહેવાય ?

(A) ખાનગીકરણ (B) ઉદારીકરણ

(C) આયાત અવેજીકરણ (D) વૈશ્વિકીકરણ

(12) નીચેનામાંથી કઈ રાષ્ટ્રીય આવક માપનની પદ્ધતિ નથી ?

(A) ઉત્પાદન પદ્ધતિ (B) આવકની પદ્ધતિ

(C) વેચાણની પદ્ધતિ (D) ખર્ચની પદ્ધતિ

(13) પંચાયત એટલે શું ?

(A) પાંચ વ્યક્તિની સભા (B) પચાસ વ્યક્તિની સભા

(C) પાંચ સો વ્યક્તિની સભા (D) પાંચ ગામની સભા

(14) ''અન ટુ ધ લાસ્ટ'' પુસ્તકના લેખક કોણ છે ?

(A) થોરો (B) રસ્કિન (C) ટોલ્સટોય (D) ગાંધીજી

(15) પ્રાકૃતિક ખેતીના પાંચ આયામોની છણાવટ કોણે કરી છે ?

(A) ડૉ. એમ.એસ. સ્વામીનાથન (B) ડૉ. સુભાષ પાલેકરજી

(C) ડૉ. એમ. એસ. રંગરાજન (D) ડૉ. ક્લાર્ક

(16) આચ્છાદનના કેટલા પ્રકાર પડે છે ?

(A) 2 (B) 3 (C) 4 (D) 5

વિભાગ : B

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 17 થી 24 ના ઉત્તર એક વાક્યમાં આપો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)**

(17) આર્થિક માહિતીની રજૂઆત કઈ ત્રણ રીતે કરી શકાય ?

(18) પુરવઠા રેખાનો ઢાળ કેવો હોય છે ?

(19) સીમાંત ખર્ચ જાણવાનું સૂત્ર આપો.

(20) ઈજારો એટલે શું ?

(21) FERA નું પૂરું નામ આપો.

(22) પંડિત દીનદયાળના મતે ભારતમાં ઉત્પાદનની કઈ પદ્ધતિ વધારે અનુકૂળ છે ?

(23) થોરોના વિચારમાંથી ગાંધીજીએ કયા વિચારો અપનાવ્યા ?

(24) વાફસા કોને કહે છે ?

વિભાગ : C

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 25 થી 36 માંથી કોઈપણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 2 ગુણ)** **(18)**

(25) આર્થિક પ્રવૃત્તિ અને બિનઆર્થિક પ્રવૃત્તિ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.

(26) ટકાઉ વસ્તુઓનો અર્થ ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

(27) ખાનગી વસ્તુ અને જાહેર વસ્તુના તફાવતના બે મુદ્દા જણાવો.

(28) માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતા માપવાની રીતોના નામ આપો.

(29) તફાવત સમજાવો : જથ્થો અને પુરવઠો.

(30) વ્યક્તિગત પુરવઠો અને બજાર પુરવઠાનો અર્થ સમજાવો.

(31) કુલ ખર્ચ અને કુલ આવકનો અર્થ આપો.

(32) 'હોમ ચાર્જિસ' એટલે શું ?

(33) અંદાજપત્રના પ્રકારો ટૂંકમાં સમજાવો.

(34) પંડિત દીનદયાળ ઉપાધ્યાયનો ટૂંકમાં પરિચય આપો.

(35) પ્રાકૃતિક ખેતીના આયામો જણાવો.

(36) એકદળ અને દ્વિદળ પાકનાં બે બે ઉદાહરણ આપો.

વિભાગ : D

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 37 થી 45 માંથી કોઈપણ 6 પ્રશ્નોના મુદ્દાસર જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 3 ગુણ)** **(18)**

(37) વ્યાપાર ચક્રની વ્યાખ્યા આપી, તેના આધારે વ્યાપાર ચક્રના મહત્ત્વના તબક્કાઓ જણાવો.

(38) પુરવઠાના નિયમના અપવાદો જણાવો.

(39) પુરવઠામાં વિસ્તરણ સંકોચન આકૃતિ સહિત સમજાવો.

(40) સ્થિર ખર્ચનો અર્થ આપી, આકૃતિ દ્વારા તેની સમજૂતી આપો.

(41) વૈકલ્પિક ખર્ચના માપનની મુશ્કેલીઓ જણાવો.

(42) ભારતનાં વિવિધ ક્ષેત્રોના રાષ્ટ્રીય આવકમાં ફાળાની નીચે આપેલા માહિતીનો અભ્યાસ કરી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

રાષ્ટ્રીય આવકમાં વિવિધ ક્ષેત્રનો ફાળો (ટકામાં)

ક્ષેત્ર	1951	1991	2001	2014-15
પ્રાથમિક ક્ષેત્ર	53.1	29.6	22.3	17.6
ઉદ્યોગ ક્ષેત્ર	16.6	27.7	27.3	29.7
સેવા ક્ષેત્ર	30.3	42.7	50.4	52.7

પ્રશ્નો

(1) ભારતમાં કયા ક્ષેત્રનો રાષ્ટ્રીય આવકમાં ફાળો સતત ઘટતો માલૂમ પડે છે ?

(2) વર્ષ 2014-15માં રાષ્ટ્રીય આવકમાં કયા ક્ષેત્રનો ફાળો સૌથી વધુ જોવા મળે છે ?

(3) કયા વર્ષમાં ઉદ્યોગ ક્ષેત્રનો ફાળો ઘટતો જોવા મળે છે ?

(43) વૈશ્વિકીકરણ નો અર્થ આપી, તેના મહત્વની બાબતો જણાવો.

(44) ગાંધીજીએ રજૂ કરેલ ટ્રસ્ટીશીપ (વાલીપણા)નો સિદ્ધાંતના કોઈ પણ ત્રણ મુદ્દા વિગતે સમજાવો.

(45) સંપત્તિની માલિકી સંદર્ભમાં પંડિત દિનદયાળ ઉપાધ્યાયના વિચારો જણાવો.

વિભાગ : E

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 46 થી 51 માંથી કોઈપણ 4 પ્રશ્નોના વિસ્તાર પૂર્વક જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 5 ગુણ)** **(20)**

(46) માંગના નિયમને અનુસૂચિ અને આકૃતિની મદદથી સમજાવો.

(47) પૂર્ણ હરીફાઈનાં લક્ષણો જણાવો.

(48) અંદાજપત્રનો અર્થ આપી તેના ઉદ્દેશોની સમજુતી આપો.

(49) બેવડી ગણતરીનો અર્થ સમજાવી, બેવડી ગણતરી દૂર કરવાના ઉપાયો ચર્ચો.

(50) અલિપ્ત અર્થતંત્રમાં રાષ્ટ્રીય આવકનો ચક્રાકાર પ્રવાહ આકૃતિ દ્વારા સમજાવો.

(51) નીચે આપેલ માહિતીનો અભ્યાસ કરી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

અલ્પહસ્તક ઈજારો એટલે અલ્પ ઉત્પાદકો કે વેચનારાઓનું બજાર. અલ્પ હસ્તક ઈજારાને અંગ્રેજીમાં Oligopoly કહે છે. જે વાસ્તવમાં ગ્રીક ભાષા શબ્દ Oligos એટલે અલ્પ અથવા થોડા અને Pollein એટલે વેચનાર. આ બે શબ્દનો બનેલો છે. પ્રો. બોમલના મતે અલ્પહસ્તક ઈજારો એ એક એવું બજાર છે જેમાં અલ્પ વેચનારાઓ પૈકી કેટલાક વેચનારાઓ બજારમાં એટલું મોટું કદ ધરાવે છે કે જે બજારની કિંમતને અસર પહોંચાડી શકે છે.

પ્રશ્નો :

(1) અલ્પહસ્તક ઈજારાને અંગ્રેજીમાં શું કહે છે ?

(2) Oligos એટલે શું ?

(3) પ્રો. બોમલના મતે અલ્પહસ્તક ઈજારાનો અર્થ આપો.

(4) Pollein એટલે શું ?

(5) Oligopoly શબ્દ વાસ્તવમાં કઈ ભાષાનો શબ્દ છે ?

3

Morning

ANNUAL EXAM : 2025

STD : 11

DATE : 15/04/2025

વાણિજ્ય પત્રવ્યવહાર અને સેક્રેટરીયલ પ્રેક્ટિસ

TIME : 3 HOURS
MARKS : 80

વિભાગ : A

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 1 થી 16 પ્રશ્નોના આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)** **(16)**

(1) માહિતી સંચાર એ કેવી પ્રક્રિયા છે ?

(A) એકમાર્ગી (B) દ્વિમાર્ગી (C) બહુમાર્ગી (D) ત્રિમાર્ગી

(2) નીચેનામાંથી કયો પત્ર અનોપચારિક પત્ર છે ?

(A) આશ્વાસન પત્રો (B) અરજી પત્રો
(C) રેશનકાર્ડ માટેના પત્રો (D) પૂછપરછના પત્રો

(3) વાણિજ્યિક પત્રમાં કાગળ સામાન્ય રીતેકઈ સાઈઝનો હોય છે ?

(A) A-2 (B) A-1 (C) A-4 (D) A-3

(4) શુભેચ્છાદર્શક સમાપન પત્રની કઈ બાજુએ લખવામાં આવેછે ?

(A) જમણી બાજુએ (B) ડાબી બાજુએ (C) ઉપરની બાજુએ (D) નીચેની બાજુએ

(5) પૂછપરછના પ્રત્યુત્તરનો પત્ર શેની ગરજ સારે છે ?

(A) માલસામનની ગુણવત્તા (B) નાણાની ચૂકવણીની પદ્ધતિ
(C) વેચાણ પ્રતિનિધિની (D) જાહેરાતની

(6) ઓર્ડર આપતો પત્ર ખરીદનાર અને વેચનાર વચ્ચેનો કેવો કરાર છે ?

(A) વણલખ્યો કરાર (B) મૌખિક કરાર (C) લેખિત કરાર (D) સમજૂતી કરાર

(7) જો માલસામાનનો વીમો લીધો હોય, તો ઓર્ડરના અમલના પત્રની સાથે શું બીડવું જોઈએ ?

(A) ભરતીયું (B) વીમાની રસીદ (C) વીમા-પૉલીસી (D) રેલવે રસીદ

(8) દાવા-ફરિયાદના પતાવટના પત્રો અત્યારના વેપારીને કેવી રીતે જુએ છે ?

(A) નકારાત્મક (B) પેઢીની પ્રસંશા
(C) હકારાત્મક (D) ભાવિ ઓર્ડરની શક્યતા

(9) ડિવિનન્ડ વહેંચણીનું કાર્ય કોણ કરે છે ?

(A) કંપનીના સામાન્ય સેક્રેટરી (B) કંપનીના વહીવટી સેક્રેટરી
(C) વિદ્યાર્થી મંડળના સેક્રેટરી (D) મજુર મંડળના સેક્રેટરી

(10) કંપનીધારામાં ચાવીરૂપ સંચાલકીય વ્યક્તિમાં કેટલી વ્યક્તિઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે ?

(A) 2 (B) 5 (C) 3 (D) 4

(11) વૈચારિક ખ્યાલની શક્યતાઓ કોના દ્વારા તપાસવામાં આવે છે ?

(A) સંચાલકો (B) શેર હોલ્ડરો (C) એડવોકેટ (D) નિષ્ણાંતો

(12) આવેદન પત્ર કેવો દસ્તાવેજ છે ?

(A) ગૌણ દસ્તાવેજ છે. (B) પેટા દસ્તાવેજ છે.
(C) મુખ્ય દસ્તાવેજ છે. (D) વધારાનો દસ્તાવેજ છે.

(13) કંપનીનો આંતરિક વહીવટ કરવા કયો દસ્તાવેજ છે.

(A) આવેદનપત્ર છે.
(B) વિજ્ઞાપનપત્ર છે.
(C) કંપની સેક્રેટરી એક્ટ છે.
(D) નિયમનપત્ર છે.

(14) શેરમૂડીથી અમર્યાદિત જવાબદારી કંપનીને કયું નિયમનપત્ર લાગુ પડે છે ?

(A) ટેબલ-H (B) ટેબલ-I (C) ટેબલ-F (D) ટેબલ-G

(15) ખાનગી નિયુક્તિમાં ભરણાંની ફાળવણી કેટલા દિવસમાં કરવી પડે છે ?

(A) 15 (B) 75 (C) 60 (D) 90

(16) સાદી ભાષામાં વિજ્ઞાપન એટલે ....

(A) વિનંતી (B) મંજૂરી (C) આજીજી (D) જાહેરાત

વિભાગ : B

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 17 થી 24 ના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)**

(17) માહિતી સંચાર એટલે શું ?

(18) પત્રવ્યવહાર એટલે શું ?

(19) પૂછપરછનો પત્ર કોણ કોને લખે છે ?

(20) ફરિયાદપ ત્રની ભાષા કેવી હોવી જોઈએ ?

(21) ભારતમાં હાલ કયો કંપની ધારો અસ્તિત્વમાં છે ?

(22) નેતાગીરીમાં કયા ગુણો હોવા જોઈએ ?

(23) પ્રવર્તકો કોને કહેવાય ?

(24) નામના અંતે કઈ કંપનીએ 'લિમિટેડ' લખવું પડે છે ?

વિભાગ : C

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 25 થી 32 માંથી કોઈપણ 6 પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં લખો. (પ્રત્યેકના 2 ગુણ)** (12)

(25) મૌખિક માહિતીસંચાર કયાં સ્વરૂપો દ્વારા થાય છે ?

(26) અસરકારક વાણિજ્યક પત્રવ્યવહારના મુખ્યત્વે કુલ કેટલા લક્ષણો છે ? તેની યાદી આપો.

(27) પરબિડીયાના મધ્ય ભાગમાં શું લખવામાં આવે છે ?

(28) કેવા પત્રોને પૂછપરછના પત્રો તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?

(29) દાવા-ફરિયાદ પતાવટના પત્રના મુખ્ય ત્રણ ભાગ જણાવો.

(30) ઉઘરાણીના પત્રોમાં કઈ બાબતોનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ ?

(31) આવેદનપત્રમાં કુલ કેટલી કલમો હોય છે ?

(32) બાંયધરી દલાલો કંપનીને કઈ રીતે ફાયદાકારક છે ?

વિભાગ : D

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 33 થી 38 માંથી કોઈપણ 4 પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકના 3 ગુણ)** (12)

(33) ઓર્ડર રદ કરવાના કોઈપણ પત્ર કારણો આપો.

(34) વહીવટી સેક્રેટરીનાં કાર્યો જણાવો.

(35) નોંધણીનું પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે કયા દસ્તાવેજો રજૂ કરવા પડે છે ?

(36) ધ્યેયની કલમમાં કઈ મર્યાદાઓ છે ?

(37) ટૂંકનોંધ લખો : નામની કલમ.

(38) ઇક્વિટી શેર અને પ્રેફરન્સ શેર વચ્ચે તફાવતના કોઈપણ ત્રણ મુદ્દા જણાવો.

વિભાગ : E

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 46 થી 51 માંથી કોઈપણ 3 પ્રશ્નોના મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકના 4 ગુણ)** **(12)**

(39) વાણિજ્યક પત્રની તારીખ લખવાની પદ્ધતિઓ ઉદાહરણ સહિત જણાવો.

(40) દાવા-ફરિયાદોના પત્રોની જરૂરિયાત ક્યારે ઊભી થાય છે ?

(41) સેક્રેટરીના હોદ્દાનો અંત કેવી રીતે આવે છે ?

(42) કંપનીના લક્ષણો જણાવો.

(43) શેરનો અર્થ આપી તેની લાક્ષણિકતા જણાવો.

વિભાગ : F

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 44 થી 49 માંથી કોઈપણ 4 પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકના 5 ગુણ)** **(20)**

(44) શિવાજી હાઈસ્કૂલ, ધંધુકા પોતાની શાળા માટે સ્ટેશનરી ખરીદવા ઇચ્છે છે. આ અંગે પૂછપરછ કરતો પત્ર સરસ્વતી સ્ટેશનર્સ, ભાવગનરને લખો.

(45) અલગ-અલગ પ્રકારની ચોકલેટ પ્રોડક્સ માટે ઓર્ડર આપતો પત્ર લખો.

(46) શાખ પર મોકલાવેલ માલસામાનની ચુકવણીનો શાખનો સમયગાળો પૂરો થયા બાદ આપના ગ્રાહકને ચુકવણી માટે આડકતરું સૂચન કરતો પત્ર લખો.

(47) આવેદનપત્ર અને નિયમનપત્ર અંગે કોઈપણ પાંચ તફાવત જણાવો.

(48) ખાનગી નિયુક્તિ અંગે કંપનીધારાની જોગવાઈઓ જણાવો.

(49) ડિમેટ ખાતાનાં ફાયદા જણાવો.

Morning

DATE : 09/04/2025

ANNUAL EXAM - 2025

STD : 11 : આંકડાશાસ્ત્ર

TIME : 3 Hours
MARKS : 80

વિભાગ : A

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 1 થી 16 હેતુલક્ષી પ્રશ્નો છે. આપેલા ચાર વિકલ્પ (A ,B , C , D) પૈકી સાચો વિકલ્પો પસંદ કરી જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)** **(16)**

(1) ગણિતીય આંકડાશાસ્ત્રના સ્થાપક કોણ હતા ?

(A) કાર્લ પિયર્સન (B) લાપ્લાસ

(C) મહાલનોબિસ (D) ગૉસેટ

(2) નીચેનામાંથી કયો ચલ અસતત છે ?

(A) વ્યક્તિની ઊંચાઈ (B) વસ્તુનું વજન

(C) મેદાનનું ક્ષેત્રફળ (D) કુટુંબ દીઠ બાળકોની સંખ્યા

(3) કોઈપણ માહિતી માટે નીચેનામાંથી સાચો સંબંધ કયો ?

(A) $\bar{x} \le G$ (B) $\bar{x} = G$

(C) $\bar{x} \ge G$ (D) $\bar{x} > G$

(4) 4 અને 9 નો ગુણોત્તર મધ્યક કેટલો થશે ?

(A) 4 (B) 6 (C) 6.5 (D) 36

(5) નીચેના પૈકી ક્યું માપ એકમથી મુક્ત છે ?

(A) સરેરાશ વિચલન (B) ચતુર્થક વિચલન

(C) વિસ્તાર (D) ચલનાંક

(6) અવલોકનો 5, 5, 5, 5, 5 માટે પ્રસારનું કોઈપણ માપ શું થાય ?

(A) 1 (B) 5 (C) 0 (D) 25

(7) જો માહિતીમાં બહુલક અવ્યાખ્યાયિત હોય, તો સામાન્ય સંજોગોમાં તેની વિષમતાંકનો વિસ્તાર કેટલો હોય છે ?

(A) 0 થી 1 સુધી (B) -1 થી $+1$ સુધી

(C) -3 થી $+3$ સુધી (D) -1 થી 0

(8) જો $(M - \bar{x}) = -\frac{1}{2}$ s તો j ની કિંમત કેટલી થાય ?

(A) $-1/3$ (B) $3/2$ (C) -1.5 (D) 0.15

(9) ક્રમચય અને સંચયના પ્રચલિત સંકેતો અનુસાર નીચેનામાંથી કયો સંબંધ સાચો છે ?

(A) ${}^nC_r = {}^nP_r \times r!$ (B) ${}^nP_r = {}^nC_r + r!$

(C) ${}^nP_r = \frac{{}^nC_r}{r!}$ (D) ${}^nC_r = \frac{{}^nP_r}{r!}$

(10) એક ફનફેરની રાઈડમાં 3 વ્યક્તિઓને બેસવા માટે 8 જગ્યાઓ છે. તેઓ આ જગ્યાઓ પર કેટલી રીતે બેસી શકે ?

(A) ${}^8C_3$ (B) ${}^3P_8$ (C) ${}^3C_8$ (D) ${}^8P_3$

(11) જો સમષ્ટિમાં છૂપા આવર્તન હોય તો કઈ નિદર્શન પદ્ધતિ પર તેની અસર સૌથી વધુ થાય છે ?

(A) સરળ યાદચ્છિક નિદર્શન (B) સ્તરિત યાદચ્છિક નિદર્શન

(C) પદિક નિદર્શન (D) (B) અને (C) બંને

(12) કોઈ મોલમાં પ્રવેશતા દરેક વાહનની સલામતી કારણોસર થતી ચકાસણી નીચેના પૈકી શાનું ઉદાહરણ છે ?

(A) સમષ્ટિ તપાસ
(B) સ્તરિત યાદચ્છિક નિદર્શન
(C) પદિક નિદર્શન
(D) સરળ યાદચ્છિક નિદર્શન

(13) $f : A \rightarrow B$ માટે ગણ A ની પ્રત્યેક કિંમત માટે ગણ B માં ફક્ત એક જ પ્રતિબિંબ મળતું હોય તો તેને કેવા પ્રકારનું વિધેય કહેવાય ?

(A) વિધેય ન કહેવાય
(B) એક - એક વિધેય
(C) અચળ વિધેય કહેવાય
(D) અનેક -એક વિધેય

(14) બે ભિન્ન વિધેયો સમાન થાય તે માટે નીચેના પૈકી કઈ શરત પર્યાપ્ત છે ?

(A) બંને વિધેયોના પ્રદેશ સમાન હોવા જોઈએ.
(B) બંને વિધેયોના વિસ્તાર સમાન હોવા જોઇએ.
(C) (A) અને (B) બંને
(D) (A) અથવા (B)

(15) એક ગુણોત્તર શ્રેણીનું n મું પદ $3(2^{n-1})$હોય, તો સામાન્ય ગુણોત્તર શોધો.

(A) 3 (B) 2 (C) 6 (D) 1

(16) જો ગુણોત્તર શ્રેણીનો સામાન્ય ગુણોત્તર 1 હોય અને $S_{10} = 40$ હોય, તો પ્રથમ પદ જણાવો.

(A) 0 (B) 10 (C) 4 (D) 400

વિભાગ : B

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 17 થી 24 ના એક-બે વાક્યમાં જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)** **(8)**

(17) ભારતીય આંકડાશાસ્ત્રીય સંસ્થાના સ્થાપક કોણ હતા ?
(18) વર્ગની મધ્ય કિંમત શોધવાનું સૂત્ર જણાવો.
(19) મધ્યક, મધ્યસ્થ અને બહુલક વચ્ચેનું આસાદિત સૂત્ર આપનાર આંકડાશાસ્ત્રીનું નામ આપો.
(20) પ્રસારનું શ્રેષ્ઠ માપ કયું છે ?
(21) વિપમતા એટલે શું ?
(22) કઈ તપાસમાં વધુ ભૂલો થાય છે ?
(23) અનેક-એક વિધેયની સાંકેતિક વ્યાખ્યા આપો.
(24) ગુણોત્તર શ્રેણી માટે વિધાન "$T_1 = S_1$" સાચું છે કે ખોટું તે જણાવો.

વિભાગ : C

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 25 થી 33 માંથી કોઈપણ 6 પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (પ્રત્યેકના 2 ગુણ)** **(12)**

(25) બિનપ્રકાશિત માહિતી એટલે શું ?

(26) નીચે આપેલ આવૃત્તિ વિતરણ માટે 'થી ઓછા' પ્રકારનું સંચયી આવૃતિ-વિતરણ બનાવો.

પ્રાપ્તાંકો	10	20	30	40	50
આવૃત્તિ	10	30	30	20	10

(27) નીચેની માહિતી પરથી ચલ x નો ભારિત મધ્યક શોધો.

ચલ x	1500	800	200
ભાર w	5	4	1

(28) 6, 11, -3, 0, 8 અવલોકનો માટે વિસ્તાર અને વિસ્તારાંક શોધો.

(29) સંમિત આવૃત્તિ-વિતરણનાં કોઈપણ બે લક્ષણો જણાવો.

(30) ROLLS શબ્દના બધા જ અક્ષરોથી બનતી ગોઠવણીઓ અને DOLLS શબ્દના બધા જ અક્ષરોથી બનતી ગોઠવણીઓનો ગુણોત્તર કેટલો થશે ?

(31) સરળ યાદચ્છિક નિદર્શ પસંદ કરવાની રીતો જણાવો.

(32) $k : x \rightarrow y$ માટે $x = \{t / t \in z, -3 \leq t \leq 3\}$, $y = \{a / a \in N, 1 \leq a \leq 20\}$, $k(t) = t^2 + 2$ હોય તો વિધેય k નો પ્રકાર જણાવો.

(33) જો ગુણોત્તર શ્રેણીમાં $a = 2$ અને $r = 3$ હોય તો પ્રથમ 4 પદોનો સરવાળો શોધો.

વિભાગ : D

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 34 થી 43 માંથી કોઈપણ 7 પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (પ્રત્યેકના 3 ગુણ)** **(21)**

(34) અમદાવાદ શહેરમાં વ્યક્તિઓના પરિવહન માટે કુલ 1000 બસો છે. તેમાંથી 350 બસ BRTS તરીકે ઉપયોગ થાય છે, જ્યારે બાકીની AMTS તરીકે ઉપયોગી થાય છે. કુલ 400 વાતાનુકુલિત બસમાંથી 250 BRTS બસ છે. તો આ માહિતીને યોગ્ય કોષ્ટકમાં રજૂ કરો.

(35) નીચે આપેલ આવૃત્તિ વિતરણ પરથી મૂળ આવૃત્તિ વિતરણ મેળવો.

મધ્ય કિંમત	250	350	450	550	650	750	કુલ
આવૃત્તિ	20	80	80	40	60	20	300

(36) એક રાજ્યમાં ચાર વર્ષોના આર્થિક વિકાસના દર અનુક્રમે 2 %, 2.5 %, 4 %, 3 % છે. યોગ્ય સરેરાશનો ઉપયોગ કરીને સરેરાશ વિકાસ દર શોધો.

(37) એક માહિતીમાં 50 અવલોકનોના મધ્યકની કિંમત 35 હતી. પાછળથી માલૂમ પડ્યું કે એક અવલોકનની કિંમત 50 લેવામાં આવી હતી જે ખોટી હતી. આ અવલોકનને બાદ કરતા બાકીનાં અવલોકનોનો મધ્યક શોધો.

(38) નીચેના શબ્દોના બધા જ અક્ષરોનો ઉપયોગ કરીને કુલ કેટલી ગોઠવણીઓ કરી શકાય ?

(1) STATISTICS (2) BOOKKEEPER (3) APPEARING

(39) પ્રથમ પાંચેય પ્રાકૃતિક સંખ્યાઓનો ઉપયોગ કરીને,

(1) કુલ કેટલી સંખ્યાઓ બનાવી શકાય ?

(2) 30000 કરતાં મોટી કેટલી સંખ્યાઓ બનાવી શકાય ?

(3) 5 વડે નિઃશેષ ભાગી શકાય તેવી કેટલી સંખ્યાઓ બનાવી શકાય ?

(40) 20 કદની સમષ્ટિમાંથી 4 કદના શક્ય બધાં જ પદિક નિદર્શો મેળવો.

(41) $f : A \rightarrow B$, $A = \{10, 20, 30\}$, $B = \{18, 48, 98, 128, 148\}$, $f(x) = 5x - 2$ માટે પ્રદેશ, સહપ્રદેશ અને વિસ્તાર મેળવો.

(42) જો $f(x) = 15x^3 - 4x^2 + x + 10$, $x \in R$ હોય, તો $\frac{f(2)}{f(1)}$ ની કિંમત મેળવો.

(43) આપેલ ગુણોત્તર શ્રેણીમાં $T_5 = 405$ અને $T_7 = 3645$ હોય તો T_4 શોધો.

57

વિભાગ : E

- નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 44 થી 46 માંથી કોઈપણ 2 પ્રશ્નોના વિસ્તાર પૂર્વક જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 4 ગુણ)

(44) કોઈ બે અલગ- અલગ વિસ્તારમાં રહેતી વ્યક્તિઓની ઉંમર વિશે નીચે પ્રમાણેની માહિતી મળે છે. તો નીચે આપેલી માહિતીને સાદી વિભાજિત સ્તંભાકૃતિ દ્વારા દર્શાવો.

ઉંમર	15થી ઓછી (બાળક)	15 થી 35 (યુવાન)	35 થી 60 (વયસ્ક)	60 થી વધુ (વૃદ્ધ)	કુલ
વિસ્તાર A	480	360	240	120	1200
વિસ્તાર B	350	250	200	200	1000

(45) $(\sqrt{3}+1)^6+(\sqrt{3}-1)^6$ ની કિંમત દ્વિપદી વિસ્તરણની રીતે મેળવો.

(46) એક ગુણોત્તર શ્રેણીમાં ત્રણ ક્રમિક પદોનો સરવાળો 31 અને ગુણાકાર 125 છે. તે શ્રેણીના ત્રણ પદો શોધો.

વિભાગ : F

- નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 47 થી 51 માંથી કોઈપણ 3 પ્રશ્નોના વિસ્તાર પૂર્વક જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 5 ગુણ) (15)

(47) એક કરિયાણાની દુકાનમાંથી દરરોજ વેચાયેલ ઘઉંની ગુણોની સંખ્યા નીચે આપેલ છે.

ગુણોની સંખ્યા	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55 અને વધુ
દિવસોની સંખ્યા	9	17	32	24	10	5	3

વેચાયેલ ગૂણોની સંખ્યા માટે Q_1 અને D_4 શોધો.

(48) નીચે આપેલ વેપારીઓના શાખના દિવસોના આવૃત્તિ વિતરણ પરથી કેટલા ટકા અવલોકનો $\bar{x} \pm S$ ની મર્યાદામાં સમાયેલા છે તે શોધો.

શાખના દિવસો	12	13	14	15	16	17	18	19
વેપારીઓની સંખ્યા	5	10	25	65	45	35	8	7

(49) એક સોસાયટીમાં રહેતા 125 વ્યક્તિઓની ઉંમર (વર્ષમાં)નું આવૃત્તિ વિતરણ નીચે મુજબ છે. આ માહિતી પરથી વ્યક્તિની ઉંમરનું પ્રમાણિત વિચલન શોધો અને પ્રમાણિત વિચલનાંક પણ શોધો.

વ્યક્તિની ઉંમર (વર્ષમાં)	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
વ્યક્તિઓની સંખ્યા	15	15	23	22	25	10	5	10

(50) 60 ગુણની એક પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીઓએ મેળવેલ ગુણનું વિતરણ નીચે મુજબ છે. કાર્લ પિયર્સનની પદ્ધતિથી વિષમતાંક શોધો અને વિષમતાનો પ્રકાર જણાવો.

વિદ્યાર્થીઓના ગુણ	0-10	10-20	20-30	30-40	40-60	50-60	કુલ
વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા	5	12	38	38	20	7	120

(51) વર્ષ 2015-16માં 150 કંપનીઓએ કરેલ નફા અંગેનું આવૃત્તિ વિતરણ નીચે મુજબ છે. યોગ્ય પદ્ધતિથી વિષમતાંક શોધો અને વિષમતાનો પ્રકાર જણાવો.

નફો (લાખ રૂ.)	10 થી ઓછા	10-20	20-30	30-40	40 અને વધુ
કંપનીઓની સંખ્યા	15	30	50	40	15

સવાર

ANNUAL EXAM-2024-25

તારીખ:21/4/25 ધોરણ-11

સમય:1 કલાક વિષય:કમ્પ્યૂટર કુલ ગુણ :80

સૂચના :-પ્રશ્નપત્રમાં કુલ 80 પ્રશ્નો છે.જે તે પ્રશ્નની નીચે A,B,C,D વિકલ્પો આપેલ છે.આપને અલગથી આપેલ OMRSheet પર પ્રશ્નનો જે જવાબ સાચો હોય તેનાં વિકલ્પની નીચે દર્શાવેલ વર્તુળ ને પેનથી પૂર્ણ ઘટ્ટ કરવું. દરેક પ્રશ્ન માટે એક ગુણ ફાળવેલ છે.

(1) કમ્પ્યૂટરની સ્ક્રીન પર આવેલા નાના ટપકાને કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે?

(A) pixel (B) point (C) cursor (D) cell

(2) સમય પ્રમાણે થતા દર્શનીય ફેરફારોને રજૂ કરવા શેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે?

(A) લખાણ (B) ધ્વનિ (C) એનિમેશન (D) ચિત્ર

(3) PNG એટલે શું?

(A) Programmable Network Graphic (B) Photo Network Graphic

(C) Portable New Graph (D) Portable Network Graphic

(4) .....આધારિત ટૂલ્સમાં ઘટકોને પુસ્તકનાં પાનાં કે કાર્ડના ઢગલા સ્વરૂપે ગોઠવવામાં આવે છે?

(A) કાર્ડઅથવા પૃષ્ઠ આધારિત (B) આઇકન અને ઘટના

(C) સમય આધારિત (D) આપેલ તમામ

(5) સીન્ફિગ સ્ટુડિયોમાં બનેલી ફાઈલને કયું એક્સ્ટેન્શન આપવામાં આવે છે?

(A) .frd (B) .sifz (C) .zif (D) .fis

(6) ઓબ્જેક્ટનું સ્થાન બદલવા માટે કયા રંગના ડકનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે?

(A) લીલા રંગના (B) ભૂરા રંગના (C) લાલ રંગના (D) પીળા રંગના

(7) નીચેના પૈકી કયું પદ અસરને રજૂ કરે છે,જેમાં એક છબી બીજી છબીમાં પરિવર્તિત થાય છે?

(A) મોર્ફીંગ (B) ટ્વીનિંગ (C) કાઈનેમેટીક્સ (D) કી-ફ્રેમ

(8) નીચેના પૈકી કયું પદ સીધા હોય તેવા ઓબ્જેકટની ગતિ અને હલનચલનનો અભ્યાસ રજૂ કરે છે?

(A) એનિમેશન (B) કાઈનેમેટીક્સ (C) ટ્વીનિંગ (D) મોર્ફીંગ

(9) નીચેના પૈકી કયું પદ જુદી જુદી વસ્તુઓને એક જૂથમાં ભેગી કરવા માટે છે?

(A) Cluster (B) Inline (C) Parameter (D) Encapsulation

(10) નીચેના પૈકી કયો સ્તરનો પ્રકાર છે?

(A) Timebar (B) Gradient (C) Palette (D) Animate Editing Mode

(11) નીચેનામાંથી કયો રંગ ઈમેજનું કદ બદલવા માટેના પોઈન્ટ્સ બતાવે છે?

(A) લીલો (B) પીળો (C) વાદળી (D) લાલ

(12) Amountની કઈ કિમત ઈમેજને સંપૂર્ણપણે દ્રશ્યમાન સૂચવે છે?

(A) 1 (B) 0 (C) 2 (D) -1

(13) ફાઈલમાં સમાવિષ્ટ માહિતીમાં કુલ લીટીઓ, શબ્દો અને અક્ષરોની કુલ સંખ્યા ગણવા માટે કયો કમાન્ડ આપવામાં આવે છે?

(A) Countw (B) wcount (C) wc (D) wordcount

(14) લિનક્સમાં નીચેના પૈકી કયું ફાઈલના નામની મહત્તમ લંબાઈ રજૂ કરે છે?

(A) 8 (B) 10 (C) 200 (D) 255

(15) ફાઈલોની નકલ કરવા માટે નીચેના પૈકી કયા કમાન્ડનો ઉપયોગ થાય છે?

(A) tar (B) cpio (C) cp (D) copy

(16) લિનક્સમાં mv કમાન્ડ નીચેના પૈકી કયા હેતુ માટે ઉપયોગમાં લેવાય છે?

(A) ડિરેક્ટરીનું નામ બદલવા (B) ફાઈલોને અન્યત્ર ખસેડવા

(C) ફાઈલની નકલ કરવા (D) a & b

(17) તમારી હાલની કામની ડિરેક્ટરી દર્શાવવા નીચેના પૈકી કયો કમાન્ડ આપવામાં આવે છે?

(A) path (B) pwd (C) Prompt (D) dir

(18) નીચેના પૈકી કયો કમાન્ડ ડિરેક્ટરીને દૂર કરવા માટે થાય છે?

(A) rdir (B) remove (C) rd (D) rmdir

(19) શેલસ્ક્રિપ્ટમાં નીચેનામાંથી કયું કેરેક્ટર કૉમેન્ટ લાઈનનો નિર્દેશ કરવા વપરાય છે?

(A) * (B) % (C) $ (D) #

(20) નીચેનામાંથી કયું ચિહ્ન શેલસ્ક્રિપ્ટને ચલમાંથી કિંમત મેળવવાની સૂચના આપે છે?

(A) * (B) % (C) $ (D) #

(21) વિમ એડિટર કેટલા મોડમાં કામ કરે છે?

(A) એક (B) બે (C) ત્રણ (D) ચાર

(22) case વિધાનનો અંત દર્શાવતો કી-વર્ડ કયો છે?

(A) end-case (B) end case (C) esac (D) stop-case

(23) if વિધાનનો અંત દર્શાવવા શેલસ્ક્રિપ્ટમાં નીચેનામાંથી શેનો ઉપયોગ થાય છે?

(A) end-if (B) fi (C) } (D) તેને કોઈ અંતવિધાન નથી

(24) લિનક્સમાં નીચેનામાંથી કયો ઓપરેટર થી ઓછું (less than) દર્શાવે છે?

(A) < (B) less than (C) lt (D) –lt

(25) DBMS શું છે?

(A) ડેટાબેઝ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ (B) ડેટાબેઝ માઈગ્રેશન સિસ્ટમ

(C) ડેટા મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ (D) ડાઈરેક્ટ બેઝ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ

(26) ડેટાબેઝમાં ગ્રાહક માટે નીચેનામાંથી શું સૌથી સારી રીતે નિર્દેશ કરે છે?

(A) રીલેશનશીપ (B) એટ્રીબ્યુટ (C) એન્ટિટી (D) ડેટા

(27) પ્રક્રિયા કરેલા ડેટા એટલે શું?

(A) હકીકત (B) તૈયાર કરેલા ડેટા (C) ઇન્ફોર્મેશન (D) નિર્ણય

(28) નીચેનામાંથી કયો ડેટાબેઝનો પ્રોગ્રામ નથી?

(A) MYSQL (B) Base (C) SQL Server (D) સ્પ્રેડશીટ

) RDBMS માં R નીચેનામાંથી શેના માટે વપરાય છે?

(A) રોટેશન (B) રિલેશનલ (C) રેન્ડમ (D) રિંગ

0) નીચેનામાંથી ડેટાબેઝ ફાઈલનું અનુલંબન શું છે?

(A) .bdf (B) .odf (C) .odb (D) .dbf

1) નીચેનામાંથી શું બેઝમાં ઓબ્જેક્ટ તરીકે જાળવવામાં આવતું નથી?

(A) ટેબલ (B) ક્વેરીઝ (C) ચાર્ટ્સ (D) ફોર્મ્સ

32) ડિજિટલ ટેકનોલોજીના આગમન અને ફેલાવા સાથે વર્તમાન સ્થિતિમાં લગભગ તમામ માહિતીનો સંગ્રહ અને સંચાલન......સ્વરૂપે થાય છે.

(A) કમ્પ્યૂટર (B) ઈલેક્ટ્રોનિક (C) a અને b બંને (D) એક પણ નહિ

(33) નીચેનામાંથી કયું કાર્ય ડેટાબેઝના રેકોર્ડ ઉપર કરી શકાતું નથી?

(A) insert (B) delete (C) hide (D) update

(34) નીચેનામાંથી કયા પ્રકારનો સંબધ વિદ્યાર્થી અને શિક્ષક વચ્ચે હોય?

(A) એકથી એક (B) એકથી અનેક

(C) અનેક થી અનેક (D) કોઈ સંબંધ નહી

(35) રેફરેન્શલ ઇન્ટિગ્રિટીનો અમલ કરવા માટે નીચેનામાંથી કયો વિકલ્પ શક્ય નથી?

(A) નો એક્શન (B) સેટ નલ

(C) ડિલીટ ટેબલ (D) અપડેટ કેસ્કેડ

(36) કાળો પોઇન્ટિગ એરો આઈકોન.......તરીકે ઓળખાય છે.

(A) રેકોર્ડ સિલેક્ટર (B) રેકોર્ડ પોઈન્ટર

(C) પેન્સિલ આઇકોન (D) એકપણ નહિ

(37) ‘રેકોર્ડ 4 of 8’ નો અર્થ શું થાય છે?

(A) 8 રેકોર્ડ અને ચોથા રેકોર્ડ પર હાલમાં કર્સર

(B) 4 રેકોર્ડ અને 8માં રેકોર્ડ પર હાલમાં કર્સર

(C) ટોટલ 48 રેકોર્ડ છે.

(D) ટોટલ 4 રેકોર્ડ છે.

(38) પેન્સિલ આઇકોન એ ....આઇકોન છે.

(A) New Record (B) Edit Icon

(C) Delete Record (D) Remove Icon

(39) ટેબલ કે જેમાં પ્રાઈમરી કી હોય તેને........ટેબલ કહેવામાં આવે છે.

(A) પ્રાઈમરી ટેબલ (B) માસ્ટર ટેબલ (C) કમ્બાઈન ટેબલ (D) એકપણ નહિ

(40) જયારે એક કરતા વધારે ફિલ્ડના જોડાણને પ્રાઈમરી કી તરીકે નક્કી કરવામાં આવે ત્યારે તેને..........કી તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

(A) પ્રાઈમરી કી (B) કમ્પોઝિટ પ્રાઈમરી કી (C) ફોરેન કી (D) કમ્પોઝિટ ફોરેન કી

(41) Relationship વિકલ્પ કયા મેનૂમાં આવેલો છે?

(A) File (B) Edit (C) Data (D) Tools

(42) બે ટેબલ વચ્ચે સંબંધ બનાવવા માટે માત્ર..........કાર્ય કરવું પડે.

(A) Add (B) ડ્રેગ and ડ્રોપ (C) ડ્રેગ (D) એકપણ નહિ

(43) બે ટેબલ વચ્ચે સંબંધ બનાવવા માટે રેફરન્સિંગ ફિલ્ડ અને રેફરન્સ્ડ ફિલ્ડની ડેટાટાઇપ........હોવી જોઈએ.

(A) અલગ-અલગ (B) એકસમાન (C) a અને b બંને (D) એકપણ નહિ

(44) ડેટાબેઝમાં ટેબલ વચ્ચે કેટલા પ્રકારની રિલેશનશીપ બાંધી શકાય છે?

(A) one to one (B) one to many (C) many to many (D) આપેલ તમામ

(45) સિલેક્ટ ક્વેરીના પરિણામને સામાન્ય રીતે કયા સ્વરૂપે દર્શાવવામાં આવે છે?

(A) Table (B) Query (C) Constraint (D) Relation

(46) ડેટાબેઝમાં નિશ્ચિત માહિતી મેળવવા માટે બેઝની કઈ સુવિધાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે?

(A) Table (B) Query (C) Form (D) Report

(47) નીચેનામાંથી કયું એગ્રિગેટ વિધાન નથી?

(A) Square Root (B) Sum (C) Min (D) Max

(48) ઉપનામ (Alias) એટલે શું?

(A) ક્વેરીની નકલ કરવી (B) ક્વેરીમાં પસંદ કરેલ ફિલ્ડને અર્થપૂર્ણ નામ આપવું

(C) ક્વેરીને પ્રિન્ટ કરવી (D) ક્વેરીને સંબંધિત નથી.

(49) ક્વેરીના માપદંડમાં લખાણને શેમાં આવરીને લખવામાં આવે છે?

(A) " " (B) ' ' (C) $ (D) #

(50) SQL એટલે શું?

(A) Simple Query language

(B) Structure Query language

(C) Simple Question For Large Database

(D) Structured Queries For Large Database

(51) વિગતોના વિશાળ સમૂહને........તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

(A) ડેટાબેઝ (B) ડેટા વિગતો (C) ડેટા આવરીતતા (D) એકપણ નહિ

(52) ક્વેરીનો મૂળભૂત અર્થ.......છે.

(A) પ્રશ્નો પૂછવા (B) પૃથ્થકરણ કરવું

(C) માહિતી વિશે પ્રશ્નોતરી કરવી (D) આપેલ તમામ

(53) ક્વેરીમાં ટેબલ ઉમેરવા માટે કયા બટન પર ક્લીક કરવામાં આવે છે?

(A) + (B) Add (C) Close (D) Add all

(54) 'Add Table or Query' બટન કયા ટૂલબાર પર આવેલું છે?

(A) સ્ટાન્ડર્ડ (B) ફોર્મેટિંગ (C) ક્વેરી ડિઝાઇન (D) એકપણ નહિ

(55) ક્વેરી ડિઝાઇન વિન્ડોમાં........શીર્ષક ધરાવતી અન્ય રો જોવા મળે છે.

(A) Field, Alias (B) Table, Sort, visible

(C) Function, Criterion (D) આપેલ તમામ

56) 'Comparison' ઓપરેટરમાં કઈ નિશાનીઓનો સમાવેશ થાય છે.

(A) =, >, <   (B) >=, <=   (C) < >   (D) આપેલ તમામ

(57) કયા મુખ્ય ઉદેશ સાથે ફોર્મ તૈયાર કરવામાં આવે છે?

(A) વિગતો દર્શાવવા માટે   (B) વિગતો દાખલ કરવા માટે

(C) ટેબલ તૈયાર કરવા માટે   (D) ક્વેરીનું પરિણામ નિહાળવા માટે

(58) એકસાથે કેટલા ટેબલમાંથી અહેવાલ તૈયાર કરવા Report Wizard ઉપયોગમાં લેવાય છે?

(A) એક   (B) બે   (C) ત્રણ   (D) ત્રણથી વધુ

(59) એક પછી એક બાકીના રેકોર્ડ જોવા માટે ફોર્મના નીચેના ભાગે દેખાતા........... બટનનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

(A) નેવિગેશન   (B) સ્ટેટસ બાર   (C) ટૂલબાર   (D) પ્રોપર્ટી બાર

(60) Delete Record નામનું બટન કયા ટૂલબાર પર આવેલું છે?

(A) ફોર્મ વ્યૂ ટૂલબાર(B) ફોર્મ ટૂલબાર   (C) ડિલીટ ટૂલબાર   (D) એડિટ ટૂલબાર

(61) રેકોર્ડ ડિલીટ કરવાથી ફોર્મની સાથે-સાથે સંબંધિત......માંથી પણ રેકોર્ડ કાઢી નાંખશે.

(A) ટેબલ   (B) ફોર્મ   (C) રિપોર્ટ   (D) એકપણ નહિ

(62) Reported Wizard નીચેનામાંથી કઈ રીતે બનાવી શકાય?

(A) ટેબલ કે ક્વેરી પર right ક્લિક કરી રિપોર્ટ વિઝાર્ડ

(B) ડેટાબેઝ વિન્ડોમાં રિપોર્ટ આઈકોન પર ક્લિક કરીuse wizard to create report

(C) a and b બંને

(D) એકપણ નહિ

(63) ફોર્મ બનાવવા માટે કયા બે સ્તર છે?

(A) વિઝાર્ડ   (B) ડિઝાઇન વ્યૂ   (C) a અને b બંને   (D) એકપણ નહિ

(64) ફોર્મમાં એક સમયે.........રેકોર્ડ જોવા મળે છે.

(A) બે   (B) એક જ   (C) ત્રણ   (D) બધાજ

65) કમ્પ્યૂટરના ઉપયોગ દ્વારા આપણે જે ક્રિયાઓ કરીએ છીએ તેને સામાન્ય રીતે......તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

(A) કમ્પ્યૂટિંગ   (B) કમ્પ્યૂટરાઈઝ   (C) કમ્પ્યૂટરહિત   (D) આપેલ તમામ

(66) નીચેના વિકલ્પોમાંથી કયા કમ્પ્યૂટરના પ્રકારો છે?

(A) સુપર કમ્પ્યૂટર, મેઈન ફ્રેમ   (B) મીની કમ્પ્યૂટર

(C) માઈક્રો કમ્પ્યૂટર, મોબાઈલ કમ્પ્યૂટર   (D) આપેલ તમામ

(67) PDA નું પૂરું નામ શું છે?

(A) પર્સનલ ડિજિટલ એરીયા   (B) પર્સનલ ડિજિટલ આસિસ્ટન્ટ

(C) પર્સનલ ડાયમેમીક આસિસ્ટંન્ટ   (D) એકપણ નહિ

(68) GSM નું પૂરું નામ શું છે?

(A) ગ્લોબલ સિસ્ટમ ફોર મોબાઈલ કમ્યુનિકેશન   (B) ગ્લોબલ સર્વિસ મેનેજમેન્ટ

(C) ગ્લોબલ સપોર્ટ કમ્યુનિકેશન   (D) એકપણ નહિ

(69) CDMA નું પૂરું નામ શું છે?

(A) કોડ ડિવિઝન મલ્ટીપલ એક્સેસ
(B) કોડ ડીવાઈડર મલ્ટીપલ એક્સેસ
(C) કોડ ડિવિઝન મલ્ટીટાસ્કીંગ એક્સેસ
(D) કોર ડિવિઝન મલ્ટીપલ એક્સેસ

(70) GPRS નું પૂરું નામ શું છે?

(A) જનરલ પેકેટ રેડિયો સર્વિસ
(B) ગ્લોબલ પેકેટ રેડિયો સર્વિસ
(C) જનરલ પેકેટ રેડિયો સર્વિસ
(D) એકપણ નહિ

(71) મોબાઈલ કમ્પ્યૂટિંગ સાધનમાં કેટલા પ્રાથમિક ભાગ હોય છે?

(A) હાર્ડવેર
(B) સોફ્ટવેર
(C) પ્રત્યાપન(કમ્યૂનિકેશન)
(D) આપેલ તમામ

(72) મોબાઇલ ઓપરેટિંગ સિસ્ટમનાં નીચેનામાંથી કયા ઉદાહરણો છે?

(A) Android (B) iOS Symbian (C) a અને b બંને (D) એકપણ નહિ

(73) SMS નું પુરુંનામ શું છે?

(A) સોર્ટ મેસેજ સર્વિસ
(B) શોર્ટ સર્વિસ
(C) સોર્ટ મીડીયા સર્વિસ
(D) શોર્ટ મેસેજ સિસ્ટમ

(74) PANs નું પૂરું નામ શું છે?

(A) Personal Area Networks
(B) Pin Area Network
(C) Pop-up Area Network
(D) એકપણ નહિ

(75) સ્માર્ટફોનમાં કઈ સવલતો મળી છે?

(A) ટચસ્ક્રીન મિકેનિઝમ
(B) ઓપરેટીંગ સિસ્ટમ
(C) a અને b બંને
(D) એકપણ નહિ

(76) Google Drive એ નીચેના પૈકી કયા પ્રકારનું ઉદાહરણ છે?

(A) ખાનગી કલાઉડ
(B) જાહેર કલાઉડ
(C) અંગત કલાઉડ
(D) ધંધાકીય કલાઉડ

(77) નીચેના પૈકી કયું કલાઉડ કમ્પ્યૂટિંગનું મોડેલ નથી?

(A) PaaS (B) IaaS (C) BaaS (D) SaaS

(78) માત્ર અક્ષાંશ અને રેખાંશની ગણતરી કરવા GPS રિસીવરને કેટલા સેટેલાઈટની જરૂર પડે છે?

(A) એક (B) બે (C) ત્રણ (D) ચાર

(79) નીચેના પૈકી ગ્રીન કમ્પ્યૂટિંગ માટેનાં પગલાં તરીકે 1992 માં શરૂ કરવામાં આવેલ કાર્યક્રમ કયો છે?

(A) STAR ENERGY
(B) ENERGY STAR
(C) ENERGY SAVE
(D) SAVE ENERGY

(80) AI ને કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે?

(A) કૃત્રિમ બુદ્ધિમતા
(B) આર્ટીફીસિયલ ઈન્ટેલીજન્સ
(C) a અને b બંને
(D) એકપણ નહિ

ANNUAL EXAM - 2025

Morning

STD : 11 : તત્ત્વવિજ્ઞાન

DATE : 08/04/2025 **TIME : 3 HOURS**

MARKS : 80

વિભાગ : A

નીચે આપેલા પ્રશ્ન ક્રમાંક 1 થી 16 સુધીના પ્રશ્નોના આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી સાચો ઉત્તર લખો. (દરેકનો 1 ગુણ) **(15)**

(1) ભાષા દ્વારા રજૂ થતી વિચારણાને શું કહેવામાં આવે છે ?
(A) આધાર વિધાન (B) આધાર વિધાનો (C) ફલિત વિધાન (D) દલીલ

(2) નીચેનામાંથી ક્યો શબ્દ કે શબ્દસમૂહ આધાર વિધાનનો નિર્દેશ કરે છે ?
(A) એટલે (B) માટે (C) પરિણામે (D) કારણ કે

(3) દલીલના પ્રામાણ્યની તપાસ કરતી વખતે તર્કશાસ્ત્ર કોની અવગણના કરે છે ?
(A) રૂપ (B) સત્યતા (C) પ્રામાણ્ય (D) વિષય

(4) વિરોધાશ્રિત અનુમાન અને સામાર્થી અનુમાન કેવા પ્રકારના અનુમાન છે ?
(A) મધ્યપદી (B) વ્યાપ્તલક્ષી (C) અમધ્યપદી (D) અન્યાધારી

(5) સમાન પદ ધરાવતા 'હા' અને 'ના' વચ્ચે કેવા પ્રકારનો વિરોધ છે ?
(A) અંશ વિરોધ (B) પૂર્ણ વિરોધ (C) રૂપ વિરોધ (D) આશ્રયાશ્રિત વિરોધ

(6) સામ્યાર્થી અનુમાનના કુલ કેટલા પ્રકારો છે ?
(A) બે (B) ચાર (C) સાત (D) આઠ

(7) 'કિડીને કણ અને હાથી ને મણ' કેવા પ્રકારનું સંયુક્ત વિધાન છે ?
(A) શરતી વિધાન (B) સમુચ્ચય વિધાન (C) વૈકલ્પિક વિધાન (D) દ્વિશરતી વિધાન

(8) બે કે તેથી વધુ કારકોના ઉપયોગ વડે રચાયેલા વિધાનને શું કહે છે ?
(A) સાદુ વિધાન (B) જટિલ સંયુક્ત વિધાન (C) સંયુક્ત વિધાન (D) શરતી વિધાન

(9) $\sim P \rightarrow q$ ના સત્યતા કોષ્ટકમાં કેટલી હરોળ રચાય છે ?
(A) બે (B) ચાર (C) આઠ (D) સોળ

(10) 'ડહાપણ' કે 'વિવેક' માટે શેની અનિવાર્યતા છે ?
(A) ચિંતન (B) ધ્યાન (C) સ્વચિંતનનીશીલતા (D) ધારણા

(11) નીચે આપેલા દર્શનોમાંથી વૈદિક દર્શન ક્યું છે ?
(A) જૈન (B) બૌદ્ધ (C) ચાર્વાક (D) સાંખ્ય

(12) સમગ્ર જગતનું ઉપાદનકારણ ક્યું છે ?
(A) પ્રકૃતિ (B) જીવ (C) ઈશ્વર (D) પુરૂષ

(13) પ્રકાશ અને જ્ઞાનનો ઉદય ક્યા ગુણનો સૂચક છે ?
(A) રજોગુણ (B) સત્યગુણ (C) તમોગુણ (D) આવરણયુક્ત ગુણ

(14) જન્મ-મરણના ચક્રમાંથી મુક્ત થવાનો ઉપાય શું છે ?
(A) સત્યનો ક્ત્યાગ (B) સત્તકર્મનો ત્યાગ (C) વાસનાનો ત્યાગ (D) સદગુણનો ત્યાગ

(15) ઈશ્વરની ઉપાસના શા માટે જરૂરી છે ?
(A) જ્ઞાન (B) ભક્તિ (C) કર્મ (D) મોક્ષ

(16) જગતના પ્રત્યેક જીવનું અંતિમ લક્ષ્ય ક્યું છે ?
(A) ધર્મ (B) અર્થ (C) કામ (D) મોક્ષ

વિભાગ : B

નીચે આપેલા પ્રશ્ન ક્રમાંક 17 થી 24નાં જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (દરેકનો 1 ગુણ) **(8)**

(17) વિરોધાશ્રિત અનુમાનની રચના શેના આધારે થાય છે ?

(18) કેવા પ્રકારના વિધાનમાં એક કે તેથી વધુ સાદા વિધાનો સમાવિષ્ટ હોય છે ?
(19) જો જટિલ સંયુક્ત વિધાનમાં બે સાદા વિધાનો હોય તો સત્યતાકોષ્ટકમાં કેટલી હરોળ આવે છે ?
(20) 'Philosophy' નો શાબ્દિક અર્થ લખો.
(21) ન્યાય દર્શન પ્રણેતા કોણ છે ?
(22) માટીના ઘડાનું ઉપાદાનકરણ શું છે ?
(23) જીવાત્માનું સ્થૂળ શરીર શેનું બનેલું છે ?
(24) ઈશ્વર કેટલા કાળનું જ્ઞાન ધરાવે છે ?

વિભાગ : C

નીચે આપેલા પ્રશ્ન ક્રમાંક 25 થી 38 પ્રશ્નોમાંથી 10 પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (દરેકના 2 ગુણ) **(20)**

(25) નીચે આપેલ દલિલ નિગમનલક્ષી કે વ્યાપ્તલક્ષી એ જણાવો.
સર્વ સૈનિકો કસરત કરે છે.
જ્ઞાનેશ સૈનિક છે.
∴ જ્ઞાનેશ કસરત કરે છે.
(26) નીચે આપેલા વિધાનનાં ઉદ્દેશ્ય પદ અને વિધેય પદ ઓળખો.
કેટલાક મકાનમાલિકો સારા છે.
(27) નીચે આપેલા નિરૂપાધિક વિધાનનો પ્રકાર ઓળખાવી પદોની વ્યાપ્તિ જણાવો.
કેટલાક બાળકો તોફાની વ્યક્તિઓ નથી.
(28) નીચે આપેલા વિધાનનું પ્રતિવિધાન અને પરિવર્તન વિધાન લખો.
સર્વ નાગરિકો નિષ્ઠાવાન વ્યક્તિ છે.
(29) નીચે આપેલા સંયુક્ત વિધાનો માટે વગેરે પ્રાતિકો વાપરીને પ્રાતીક રજૂઆત કરી વિધાનનો પ્રકાર ઓળખાવો.
સત્યનો પરાજય થાય છે એ વાત સાચી નથી.
(30) નીચે આપેલ પ્રત્યેક વિધાનની સામે તેનો પ્રકાર દર્શાવ્યો છે તે મુજબ કૌંસ ઉમેરો.
1. દ્વિશરતી વિધાન $P \& Q \rightarrow R \vee S$
2. વિકલ્પન વિધાન $Q \rightarrow R \rightarrow \vee \sim S$
(31) A, B, C સત્ય અને X, Y, Z વિધાન અસત્ય માની જ.સં. વિધાનની આકૃતિ દોરો.
$(A \vee X) \& \sim (X \vee Z)$
(32) પ્રકૃતિના ત્રણ ગુણો કયા કયા છે ?
(33) 'તામસિક સ્વભાવવાળી' વ્યક્તિમાં કેવા પ્રકારનુ ગુણો હોય છે ?
(34) અષ્ટાંગ યોગના આઠ સોપાનો (અંગો) જણાવો.
(35) પાંચ મહાભૂતો કયા છે ?
(36) શા માટે પરમાત્માને 'કર્મફળ પ્રદાતા' કહેવામાં આવે છે ?
(37) પ્રકૃતિની સામ્યાવસ્થા એટલે શું ?
(38) ઈશ્વરના ગુણોનો વિચાર કઈ બે દષ્ટિથી થાય છે ?

વિભાગ : D

નીચે આપેલા પ્રશ્ન ક્રમાંક 39 થી 48 પ્રશ્નોમાંથી 7 પ્રશ્નોનાં મુદ્દાસર ઉત્તર આપો. (દરેકના 3 ગુણ) **(21)**

(39) નીચે આપેલ પ્રત્યેક દલીલનું આધાર વિધાન અને ફલિત વિધાન ઓળખાવો.
(1) (i) આજે વરસાદ આવશે (ii) કેમ કે આકાશમાં એ પ્રકારનાં વાદળાં છે.
(2) (i) આધુનિક યુગમાં વાહનોનો બેફામ ઉપયોગ થાય છે. પરિણામે (ii) પર્યાવરણ પ્રદૂષિત થાય છે.
(3) (i) દરિયામાં ભરતી આવશે. (ii) કારણ કે આજે પૂનમ છે.

202

Std : 11 Tatvagyan

(40) તર્કશાસ્ત્રનું મુખ્ય કાર્ય શું છે ?

(41) નીચે આપેલા વિધાનનું આશ્રાયાશ્રિત વિરોધ, અંશ કે ઉપ વિરોધ અને પૂર્ણ વિરોધી વિધાન લખો.

કોઈપણ વીરપુરુષ ડરપોક વ્યક્તિ નથી.

(42) નિરૂપાધિક વિધાનના ઉદ્દેશ્ય પદ અને વિધેયપદની વ્યાપ્તિ અંગેની રજૂઆત કરતું કોષ્ટક દોરો.

(43) સત્યતાફલનલક્ષી કારકો કેટલા છે ? કયા કયા ?

(44) 'તત્ત્વજ્ઞાન જીવનનું ડહાપણ છે' સમજૂતી આપો.

(45) અવૈદિક દર્શન તરીકે બૌદ્ધ દર્શનની સમજૂતી આપો.

(46) ટૂંકનોંધ લખો : 'જીવાત્માનું માનસિક સ્વરૂપ'

(47) કેસ સ્ટડી આધારિત પ્રશ્નો : નીચે આપેલા ફકરા પરથી માગ્યા મુજબના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

પરમાત્માને જીવાત્મા પ્રત્યે અનુરાગ છે. પરમાત્મા શ્રદ્ધાળું ભક્તોને વાત્સલ્યનો અનુભવ કરાવે છે. જીવાત્માને પરમાત્માનું અવલંબન છે. જીવાત્મા પરમાત્મા અંતર્યામી સ્વરૂપે રહે છે. જીવાતમા એ કરેલા કર્મનું ફળ પરમાત્મા આપે છે. આથી પરમાત્મા કર્મફળ પ્રદાતા છે. પરમાત્મા અને જીવાત્મા વચ્ચે નિકટનો પ્રેમસંબંધ છે.

પ્રશ્નો

(48) 'જીવાત્માનો મોક્ષ' ટૂંકનોંધ લખો.

વિભાગ : E

નીચે આપેલા પ્રશ્ન ક્રમાંક 49 થી 53 પ્રશ્નોમાંથી 3 પ્રશ્નોનાં સવિસ્તર ઉત્તર આપો. (દરેકના 5 ગુણ) **(15)**

(49) નિરૂપાધિક વિધાનના અંગો જણાવી તેની ઉદાહરણ સહિત સમજૂતી આપો.

(50) પ્રતિકોનું મહત્ત્વ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

(51) વિકલ્પન વિધાન એટલે શું ? તેનાં ઉદાહરણ,પર્યાયરૂપી શબ્દ, પ્રા. રજૂઆત, રૂપ, નિયમ, શક્યતા તેમજ સત્યતા કોષ્ટક લખો.

(52) નીચે આપેલા જટિલ સંયુક્ત વિધાન માટેનું સત્યતા કોષ્ટક દરો અને સમજૂતી આપો.

$P \leftrightarrow (Q \vee R)$

(53) નીચે આપેલા ફકરા પરથી માંગ્યા મુજબ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

જટિલ સંયુક્ત વિધાન એટલે બે કે તેથી વધારે કારકોના ઉપયોગ વડે રચાયેલું વિધાન જટિલ સંયુક્ત વિધાનો પણ સત્યતાફલનલક્ષી વિધાનો હોય છે. (1) નિષેધ (2) સમુચ્ચય (3) વિકલ્પન (4) શરતી અને (5) દ્વિશરતી વિધાન એ પાંચ સત્યતાફલન લક્ષી સંયુક્ત વિધાનો છે. જેવી રીતે વિરામચિહ્નોના સુયોગ્ય ઉપયોગથી સામાન્ય વાણી વ્યવહારની ભાષામાં આવતી સંદિગ્ધતા ટાળી શકાય છે. કૌંસના ઉપયોગને લગતો મૂળ નિયમ એ છે કે એકમુખી કારકની જમણી બાજુના ક્ષેત્રને અને દ્વિમુખી કારકની ડાબી અને જમણી બંને બાજુ ક્ષેત્રને કૌંસબદ્ધ કરવું જટિલ સંયુક્ત વિધાનોની પ્રાતીક રજૂઆતમાં અર્થની સ્પષ્ટતા માટે ત્રણ પ્રકારના કૌંસ (નાનો કૌંસ () , મોટો કૌંસ [ ] , છગડિયો કૌંસ { })નો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

પ્રશ્નો :

(1) જટિલ સંયુક્ત વિધાનમાં કેટલા પ્રકારના કૌંસનો ઉપોયગ થાય છે. કયા કયા ?

(2) જટિલ સંયુક્ત વિધાન એટલે શું ?

(3) વિરામ ચિહ્નોના સુયોગ્ય ઉપયોગથી ભાષામાં શું ટાળી શકાય છે ?

(4) એકમૂખી કારકની કઈ બાજુનાં ક્ષેત્રને કૌંસબદ્ધ કરવું ?

(5) સત્યતાફલન લક્ષી કારકો કયા છે ?

Morning

ANNUAL EXAM - 2025

STD : 11 : ભૂગોળ

DATE : 09/04/2025

TIME : 3 HOURS
MARKS : 80

વિભાગ : A

- નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 1 થી 16 હેતુલક્ષી પ્રકારના પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પો પસંદ કરી જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) (16)

(1) વિશ્વનો પ્રથમ ભૂગોળવિદ કોણ છે?
(A) થેલ્સ (B) ઈબ્ન બતૂતા (C) કાર્લરીટર (D) ભાસ્કરાચાર્ય

(2) કયો ગ્રહ સૌથી વધારે તેજસ્વી ગ્રહ છે?
(A) બુધ (B) શુક્ર (C) શનિ (D) મંગળ

(3) પૃથ્વીનું ભૂ-ગર્ભ કયા નામે ઓળખાય છે ?
(A) સાઈમા (B) સિપાલ (C) નિફે (D) મેન્ટલ

(4) કયા સાધનથી ભૂકંપની તીવ્રતા મપાય છે?
(A) સિસ્મોગ્રાફ (B) બૅરોગ્રાફ (C) એનિમોમિટર (D) બૅરોમિટર

(5) પેન્જિઆં એટલે.....
(A) ટેથીસસમુદ્ર (B) આદિ મહાખંડ (C) પેન્થાલસા (D) જળ ગોળાર્ધ

(6) સૌથી નરમ ખનીજ કઈ છે?
(A) સોનું (B) એલ્યુમિનિયમ (C) તાંબુ (D) ટાલ્ક

(7) સમુદ્રના પાણીથી રચાતા સરોવરને કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે ?
(A) તળાવ (B) બંધારા (C) લગૂન (D) ખાડી

(8) મેરુ જ્યોત કયા આવરણમાં જોવા મળે છે ?
(A) સમતાપ-આવરણ (B) ઉષ્માવરણ
(C) મધ્યાવરણ (D) ક્ષોભ આવરણ

(9) સૂર્યઘાત માપવા માટે કયા સાધનનો ઉપયોગ થાય છે ?
(A) થરમોમીટર (B) બેરોમિટર (C) પાયરેનોમિટર (D) લેક્ટોમિટર

(10) કયા પવનો બરફલક્ષી છે ?
(A) લૂ (B) ચિનૂક (C) હરમેટન (D) નોર્વેસ્ટર

(11) ચક્રવાતના કેન્દ્રમાં હવાનું દબાણ કેવું હોય છે ?
(A) હલકું (B) ભારે (C) મધ્યમ (D) નહિવત્

(12) પૃથ્વીની સપાટીના કેટલા ભાગ પર પાણીનું આવરણ આવેલું છે ?
(A) 21 % (B) 78 % (C) 71 % (D) 50 %

(13) જીવસૃષ્ટિનું અસ્તિત્વ વાતાવરણમાં કેટલા કિ.મી. સુધી મળે છે ?
(A) 25 કિ.મી. (B) 26 કિ.મી. (C) 28 કિ.મી. (D) 29 કિ.મી.

(14) નીચેનામાંથી કયો પ્રકોપ માનવસર્જિત છે ?
(A) વાવાઝોડું (B) દુષ્કાળ (C) અણુ વિસ્ફોટ (D) ભૂકંપ

(15) જળસ્વરૂપો કયા રંગ દ્વારા દર્શાવવામાં આવે છે?
(A) વાદળી (B) લીલો (C) કાળો (D) લાલ

(16) 0° અક્ષાંશવૃત્તને કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?

(A) કર્કવૃત્ત (B) મકરવૃત્ત (C) ગ્રીનિચ રેખા (D) વિષુવવૃત્ત

વિભાગ : B

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 17 થી 24 ના એક-બે વાક્યમાં જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)** (8

(17) સૂર્યમંડળ વિશે માહિતી આપનાર ભારતીય ભૂગોળવિદ કોણ હતા ?

(18) પૃથ્વી સપાટીનું ઘનઆવરણ બીજા કયા નામે ઓળખાય છે ?

(19) ખંડ પ્રવહનના સિદ્ધાંતને કઈ રમત દ્વારા સમજાવી શકાય છે ?

(20) ખનીજના પ્રકારો જણાવો.

(21) પર્વતના પ્રકારો જણાવો,

(22) કયા પવનો કાળ વૈશાખી તરીકે ઓળખાય છે ?

(23) વિશ્વમાં સૌથી મોટી ઘોડા ભરતી ક્યાં આવે છે ?

(24) બે ક્રમિક અક્ષાંશવૃત્ત વચ્ચે કેટલા કિમી અંતર હોય છે ?

વિભાગ : C

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 25 થી 38 માંથી કોઈપણ 10 પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 2 ગુણ)** **(20)**

(25) ભૂગોળ કયા કયા વિષયો સાથે અનુબંધ ધરાવે છે ?

(26) સાઈમા સ્તરમાં કયા ખનીજ તત્વો આવેલા છે ?

(27) જ્વાળામુખીના પ્રકારો જણાવો.

(28) જમીનના મુખ્ય પ્રકારો જણાવો ?

(29) પ્રથમ શ્રેણીના ભૂમિ સ્વરૂપો જણાવો.

(30) હવામાન અને આબોહવાની વ્યાખ્યા આપો.

(31) વાતાવરણના મુખ્ય ચાર આવરણો કયા કયા છે ?

(32) ભૌગોલિક કારણ આપો.

ઉનાળામાં બાષ્પીભવનની પ્રક્રિયા ઝડપથી બને છે.

(33) પારિસ્થિતિક તંત્રના મુખ્ય પ્રકારો જણાવો.

(34) કયા દેશો પ્રકોપોની અસરને નિયંત્રણ કરવામાં સફળ થાય છે ?

(35) દુષ્કાળ એટલે શું ?

(36) નકશાનાં અંગો જણાવો.

(37) સ્થળવર્ણના નકશાની વ્યાખ્યા લખો.

(38) સ્થળવર્ણના નકશામાં સાંસ્કૃતિક તત્ત્વોમાં કઈ કઈ વિગતોનો સમાવેશ થાય છે ?

વિભાગ : D

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 39 થી 48 માંથી કોઈપણ 7 પ્રશ્નોના મુદ્દાસર જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 3 ગુણ)** **(21)**

(39) માનવ ભૂગોળ - ટૂંકનોંધ લખો.

(40) સૂર્ય વિશે ટૂંકનોંધ લખો.

(41) ખનીજની વ્યાખ્યા આપી તેના લક્ષણોની ચર્ચા કરો.

(42) મુખ્ય ભૂમિસ્વરૂપો કેટલાં છે ? કયાં કયાં ?

(43) આબોહવાના તત્ત્વો વિશે માહિતી આપો.

236

4) દરિયાઈ લહેરો અને જમીનની લહેરો આકૃતિ સાથે સમજાવો.

5) ભેજનું મહત્વ - ટૂંકનોંધ લખો.

6) નકશાનું મહત્ત્વ જણાવો.

7) દિશાશોધનની રીતો જણાવો.

48) નીચે આપેલ ફકરો વાંચી આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (દરેકનો 1 ગુણ)

વેગનરના ખંડ પ્રવહનના વિચારો 1912 માં રજૂ થયા હતા. તે મૂળ જર્મન ભાષામાં લખાયેલા તેમના પુસ્તકનો પછી અંગ્રેજ ભાષામાં અનુવાદ થયો. તેમણે રજૂ કરેલા વિચારોને સ્વીકૃતિ મળવા લાગી. વેગેનરના વિચારો અમેરિકાના ભૂસ્તર વિજ્ઞાનીઓ સ્વીકારવા તૈયાર ન હતા. પરંતુ બ્લેકેટની ધ્રુવોનું ભ્રમણ વિચારધારા 1950-60 હેરી હેસનો સમુદ્રતળ પ્રસરણ 1960 વીન અને ગ્રેગરીનો ચતુષ્ફલક સિદ્ધાંત વગેરેના કારણે ખંડ પ્રવહનના સિદ્ધાંતને સ્વીકૃતિ મળી. વેગનરે સમજાવ્યું કે પેન્જિઆના વિભાજિત ભૂમિખંડોને ફરી પાછા બંધબેસતું ગોઠવવામાં આવે તો એક સંપૂર્ણ આકૃતિ બને છે. આ માટે તેમણે જિગ-સો-ફિટ પઝલ રમતનો ઉપયોગ કર્યો હશે. પેન્જિઆ પ્રમાણે જુદા જુદા આકારના ભૂમિખંડોના ટુકડા એકબીજામાં જોડવામાં આવે તો એક આકૃતિ તૈયાર થાય છે.

(1) ખંડ પ્રવહનના સિદ્ધાંતને અનુમોદન કોણે કોણે આપ્યું ?

(2) ખંડ પ્રવહનનો સિદ્ધાંત કોણે અને ક્યારે રજૂ કર્યો ?

(3) ખંડ પ્રવહનનો સિદ્ધાંત કઈ ભાષામાં લખાયેલ હતો ?

વિભાગ : E

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 49 થી 53 માંથી કોઈપણ 3 પ્રશ્નોના વિસ્તાર પૂર્વક જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 5 ગુણ)** (15)

(49) ભૂકંપની નકારાત્મક અસરો જણાવો.

(50) આબોહવા પર અસર કરતા પરિબળો જણાવી કોઈપણ બે સમજાવો.

(51) વાદળ એટલે શું ? વાદળના વિવિધ પ્રકારો આકૃતિ સાથે સમજાવો.

(52) જૈવ વિવિધતાનું જતન કરવાના ઉપાયો સમજાવો.

(53) નીચે આપેલ ફકરો વાંચી આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (દરેકનો 1 ગુણ)

ભારતની ઉત્તરે આવેલી હિમાલય હારમાળા વિશ્વની ગેડ પર્વતશ્રેણી છે. તેની તેના ભૂસ્તરીય વિસ્તારો હજી સક્રિય છે તથા સમયાંતરે ભૂસંચલન અનુભવે છે. સંભવિતતા અમને તીવ્રતા અથવા જોખમના આધારે ભારતને પાંચ ભૂકંપ ક્ષેત્રોમાં વિભાજિત કરવામાં આવે છે. તેમને ક્ષેત્રો કહેવામાં આ છે. તેમાં ભૂકંપની સૌથી વધુ તીવ્રતા અને સંભાવના હોય તે પ્રદેશોને ઝોન V માં મૂકવામાં આવ્યા છે. હિમાલય પર્વતશ્રેણી, ઉત્તર પૂર્વના રાજ્યો તથા ગુજરાતનો કચ્છ વિસ્તાર ઝોન-V માં મૂકવામાં આવ્યો છે. દ્વિકલ્પીય ઉચ્ચ પ્રદેશોનો વ્યાપક વિસ્તાર ઝોન-III અને IV માં આવે છે. મુંબઈ, દિલ્લી અને તેમની આજુબાજુના વિસ્તારો પણ ઝોન IV માં સમાવિષ્ટ છે. બાકીના વિસ્તારોના ઝોન-I અને ઝોન-I માં સમાવેશ કરાયો છે.

(1) ભૂકંપ ક્ષેત્રો એટલે શું ?

(2) ભૂકંપ ક્ષેત્રોના વિભાગો શેના આધારે પાડવામાં આવ્યા છે ?

(3) ઝોન V માં ક્યા ક્યા પ્રદેશોનો સમાવેશ થાય છે ?

(4) ઝોન III માં ક્યા ક્યા પ્રદેશનો સમાવેશ થાય છે ?

(5) ઝોન IV માં ક્યા ક્યા પ્રદેશનો સમાવેશ થાય છે ?

Morning | **ANNUAL EXAM - 2025**

DATE : 15/04/2025 | **STD : 11 : સમાજશાસ્ત્ર** | **TIME : 3 HOURS**

MARKS : 80

વિભાગ : A

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 1 થી 16 હેતુલક્ષી પ્રકારના પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પો પસંદ કરી જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)** **(16)**

(1) ગુજરાતમાં સર્જનાત્મક સામાજિક સંશોધનને કઈ સંસ્થા વેગ આપી રહી છે ?
(A) સેન્ટર ફોર સોશિયલ સ્ટડિઝ (B) ઇન્ડિન સોશિયોલોજીકલ સોસાયટી
(C) આઈ.સી.એસ.એસ.આર. (D) ત્રણમાંથી એકપણ નહીં.

(2) સમાજશાસ્ત્રના સ્થાપક કોણ હતા ?
(A) મેક્સ વેબર (B) ઓગસ્ટ કોંત (C) સ્પેન્સર (D) કાર્લ માર્ક્સ

(3) વર્તમાન સમયમાં ડૉક્ટરનો દરજ્જો ક્યા પ્રકારનો દરજ્જો છે ?
(A) અર્પિત (B) અસ્પષ્ટ (C) પ્રાપ્ત (D) જન્મજાત

(4) સમુદાયના માપદંડ કયા સમાજશાસ્ત્રીએ દર્શાવ્યા છે ?
(A) જ્હોન્સન (B) દુર્ખિમ (C) મેક્સ વેબર (D) કિંગ્સ્લેડેવિસ

(5) માનવ સમાજ અને શરીર રચનાની તુલના કોણે કરી છે ?
(A) રોબર્ટ મર્ટન (B) ઓગસ્ટ કોંત (C) કાર્લ માર્ક્સ (D) હર્બર્ટ સ્પેન્સર

(6) સામાજિક ક્રિયા દ્વારા ઉદ્દભવકતી પેટાવ્યવસ્થાના ખ્યાલ કોણે આપ્યો ?
(A) જ્હોન્સન (B) ટાલ્કોટ પાર્સન્સ (C) મેકાઈવર (D) રોબર્ટ મર્ટન

(7) સામાજીક આંતર ક્રિયા દ્વારા શું ઉદ્દભવે છે ?
(A) રોજગાર (B) સંસ્કૃતિ (C) સામાજિક સંબંધો (D) સંસ્કૃતિ

(8) ગતિશીલતાની પ્રક્રિયા શું સૂચવે છે ?
(A) સ્થગિતતા (B) અવરોધ (C) સ્થાન પરિવર્તન (D) એક પણ નહિ

(9) માનવ સંબંધોની વિકસતી પ્રક્રિયાને શું કહેવામાં આવે છે ?
(A) સામાજીકિકરણ (B) વાતાવરણ (C) મૂલ્યો (D) સમાજ

(10) 'પ્રત્યાયનના માધ્યમ'તરીકે કોને ઓળખવામાં આવે છે ?
(A) કુટુંબ (B) શાળા (C) મૂલ્યો (D) રેડિયો

(11) પિતૃસત્તાક કુટુંબમાં મિલકતનો વારસો કોને મળે છે ?
(A) પુત્રી (B) પુત્ર (C) પુત્ર-પુત્રી બંને (D) એક પણ નહિ

(12) સંયુક્ત કુટુંબમાં કુટુંબન નિર્ણયો કઈ રીતે લેવાય છે ?
(A) એકપક્ષીય (B) સર્વસંમતિથી (C) કુટુંબના વડા દ્વાર (D) માતા દ્વારા

(13) સામાજિક સંશોધનનું પ્રથમ સોપાન કયું છે ?
(A) વિષય પસંદગી (B) પૃથક્કરણ (C) વર્ગીકરણ (D) તારણો

(14) સહભાગી નિરીક્ષણ શબ્દ સૌ પ્રથમ કોણે પ્રયોજયો ?
(A) મેલિનોવસ્કી (B) પોલિન યંગ (C) લિડમેન (D) સ્ટીફન

(15) નીચેનામાંથી કયું તત્ત્વ પર્યાવરણનું નિર્જીવ તત્ત્વ નથી ?
(A) અગ્નિ (B) વાયુ (C) પૃથ્વી (D) ઉપગ્રહ

(16) વિશ્વ પર્યાવરણ દિન ક્યારે ઉજવાય છે ?

(A) 22 એપ્રિલ (B) 21 માર્ચ (C) 22 માર્ચ (D) 5 જૂન

વિભાગ : B

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 17 થી 24 ના એક વાક્યમાં જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)** (8

(17) ઓગસ્ટકાંત નું પ્રસિદ્ધ પુસ્તક કયું છે ?

(18) માનવ સમાજ અને માનવેતર સમાજ કઈ બાબતમાં સમાનતા ધરાવે છે ?

(19) પાર્સન્સે આપેલા મોડેલને કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?

(20) ઊભી ગતિશીલતા એટલે શું ?

(21) ધ્યેય એટલે શું ?

(22) અનુલોમ લગ્ન એટલે શું ?

(23) નિદર્શ (સેમ્પલ) એટલે શું ?

(24) રેખાંશથી શું નક્કી થાય છે ?

વિભાગ : C

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 25 થી 38 માંથી કોઈપણ 10 પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 2 ગુણ)** **(20)**

(25) સમાજશાસ્ત્રના વિકાસમાં યોગદાન આપનાર કોઈપણ પાંચ સમાજશાસ્ત્રીના નામ આપો.

(26) સમાજશાસ્ત્રની રજૂઆત કોણે, ક્યારપે અને કયા પુસ્તકમાં કરી ?

(27) સામાજિક સમૂહ એટલે શું ?

(28) સામાજિક દરજ્જો એટલે શું ?

(29) સામાજિક વ્યવસ્થાની વ્યાખ્યા આપો.

(30) પાર્સન્સે આપેલા મોડેલમાં કઈ ચાર કાર્યાત્મક જરૂરિયાતો દર્શાવી છે ?

(31) સામાજિક આંતરક્રિયા એટલે શું ?

(32) સામાજિક ગતિશીલતા એટલે શું ?

(33) સામાજિક પરિવર્તન એટલે શું ?

(34) લગ્ન એટલે શું ?

(35) કુટુંબ એટલે શું ?

(36) સેન્સસ સર્વે એટલે શું ?

(37) પર્યાવરણના સજીવ તત્ત્વો કેટલા છે ? કયા કયા ?

(38) ગ્લોબલ વોર્મિંગ એટલે શું ?

વિભાગ : D

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 39 થી 48 માંથી કોઈપણ 7 પ્રશ્નોના મુદ્દાસર જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 3 ગુણ)** **(21)**

(39) ઓગસ્ટકોંત વિશે ટૂંકનોંધ લખો.

(40) સામાજિક દરજ્જાની વ્યાખ્યા આપી તેના પ્રકારો સમજાવો.

(41) સામાજિક રચનાતંત્રના લક્ષણો સમજાવો.

(42) સામાજિક આંતરક્રિયાના સ્વરૂપ તરીકે સ્પર્ધા વિશે ટૂંકનોંધ લખો.

(43) સામાજિક ગતિશીલતાના લક્ષણો સમજાવો.

(44) સામાજિકીકરણના વાહક તરીકે શાળાનું મહત્ત્વ સમજાવો.

441

(45) સંસ્કૃતિના લક્ષણો જણાવો.

(46) પ્રશ્નાવલીના લાભ-ગેરલાભ જણાવો.

(47) માનવી અને પર્યાવરણ વચ્ચેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો.

(48) નીચેનો ફકરો વાંચી નીચે આપેલા 3 પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

લગ્ન કુટુંબ સંસ્થાનું પ્રથમ પગથિયું છે. દરેક ધર્મમાં લગ્નનો ઉદ્દેશ ધર્મ, પ્રજા, રતિ તથા ગૃહ નિવાસનો રહેલો છે. સમાજના રિવાજો કે કાયદાઓ દ્વારા લગ્નનો સ્વીકાર કરવામાં આવે છે. લગ્ન સંબંધથી જોડાનાર સ્ત્રી-પુરુષ અને તેમના બાળકો હકો અને ફરજોથી જોડાયેલા હોય છે. લગ્ન સ્ત્રી-પુરુષ વચ્ચેનો વિશિષ્ટ સંબંધ છે. જેમાં જાતીય સંબંધો સમાજમાન્ય અને કાયદેસર રીતે માન્ય થયેલ હોય છે.

પ્રશ્ન :

(1) લગ્ન કઈ સંસ્થાનું પ્રથમ પગથિયું છે ?

(2) લગ્નનો સ્વીકાર કઈ રીતે કરવામાં આવે છે ?

(3) માતા-પિતા અને બાળકો કઈ રીતે જોડાયેલા હોય છે ?

વિભાગ : E

- **નીચે આપેલા પ્રશ્ન નં. 49 થી 53 માંથી કોઈપણ 3 પ્રશ્નોના વિસ્તાર પૂર્વક જવાબ લખો. (પ્રત્યેકના 5 ગુણ)** **(15)**

(49) ભારતમાં સમજશાસ્ત્રનો ઉદ્દભવ વિકાસ સમજાવો

(50) સામાજીક રચનાતંત્રનું AGIL મોડેલ સમજાવો

(51) લગ્ન સંસ્થામાં આવેલા પરિવર્તનો સમજાવો.

(52) સંશોધનની વ્યાખ્યા આપી સંશોધનના સોપાનો સમજાવો.

(53) નીચે આપેલો ફકરો વાંચી પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

માનવ સંસ્કૃતિના વિકાસમાં કુદરતી તત્ત્વોનો ફાળો મહત્ત્વનો છે. માનવજીવનનાં જન્મ, આરોગ્ય, મૃત્યુ વગેરેમાં પર્યાવરણ ખૂબ જ નિર્ણાયક બની રહી છે. પર્યાવરણના તત્ત્વોને આધારે સાધન-સંપન્ન બની માનવી પોતાનું સામાજિક સ્તર ઊંચું લાવવામાં સફળ રહ્યો છે. માનવીએ પોતાની બુદ્ધિ અને ટેક્નોલોજીથી પર્યાવરણ પર ઘણી અસર કરી છે. પર્યાવરણીય પરિવર્તન માટે કુદરતી અને માનવપ્રેરિત બંને પ્રક્રિયાઓ જવાબદાર છે. કુદરતી સ્ત્રોતો ઓછા થવા લાગ્યા છે. જેથી ઓઝોનના સ્તરમાં ગાબડું પડવાને કારણે ગ્રીન હાઉસ ઈફેક્ટ જોવા મળે છે.

પ્રશ્નો

(1) માનવ-સંસ્કૃતિના વિકાસમાં કોનો ફાળો મહત્ત્વનો છે ?

(2) માનવજીવનના કયા પાસાંઓમાં પર્યાવરણ નિર્ણાયક છે ?

(3) માનવીએ કઈ રીતે પર્યાવરણ પર અસર કરી છે ?

(4) પર્યાવરણીય પરિવર્તન માટે કોણ જવાબદાર છે ?

(5) પર્યાવરણમાં કયા વાયુનું પડ ઘસાવવા લાગ્યું છે ?

13

Morning

ANNUAL EXAM - 2025

STD : 11 (Sci. & Comm.)

વિષય : સંસ્કૃત

ATE : 19/04/2025

TIME : 3 HOURS
MARKS : 80

SECTION : A

- નીચે આપેલા પદ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈપણ બે, દરેકના 4 ગુણ) **(8)**

(1) सर्वसहा वसुमती वसुधोर्वी वसुन्धरा ।
गोत्रा कु: पृथिवी पृथ्वी क्ष्माऽवनिर्मेदनी मही ।।

(2) लिम्पतीव तमोऽङ्गानि वर्षतीवाज्जनं नभ: ।
असत्पुरुषसेवेव दुष्टि विफलतां गता ।।

(3) अयं मे हस्तो भगवानयं मे भगवत्तर: ।
अयं मे विश्वभेषजोऽयं शिवाभिमर्शन: ।।

- **વિવરણાત્મક નોંધ લખો.** **(2)**

(4) ભગવદ્ ગીતા

અથવા

(4) અભિનય **(2)**

- **શ્લોક પૂર્તિ કરો.**

(5) एकेनापि सुवृक्षेण .... कुलं यथा ।।

अथवा

(5) भगवद् गीता .... कुरुते चर्चाम् ।।

- **નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચો જવાબ લખો. (દરેકનો 1 ગુણ)** **(4)**

(6) प्रोहहति - इत्यस्य क: अर्थ: ?
(A) भवति (B) विद्यते (C) उध्भवति (D) अनुभवति

(7) कलमा: नाम के ?
(A) अक्षता: (B) गोधूमा: (C) तिला: (D) मुदगा:

(8) मूढ: किं न त्यजति ?
(A) पापाचारणम् (B) कालम् (C) आत्मान् (D) मरणम्

(9) तत्र किं भाति ?
(A) सूर्य: (B) चन्द्रमा: (C) अग्नि: (D) सर्वम्

SECTION : B

- **નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈપણ બે)(પ્રત્યેકના 4 ગુણ)** **(8)**

(10) हिरण्यकशिपुप्रेरिता होलिका एकदा फाल्गुन मासस्य पूर्णिमायां तिथौ प्रहलादम् अङ्के स्थापयित्वा अग्नै प्राविशत् । परमेश्वर कृपया होलिका दग्धा न तु प्रहलादेन होलिकाया: दाहेन भक्तशिरोमणे: प्रहलादस्य द सुरक्षया प्रसन्ना: परमेश्वरभक्ता: जना: तत: प्रभृति प्रतिवर्षं होलिकात्सवम् अनुभावयन्ति ।

(11) प्रत्येकं जनस्य जीवने यथावसरम् उपयुक्तं प्रसङ्गषट्कमेतदायाति एव । एषु षट्सु प्रसङ्गेषु आगतेषु मानव: यादृशं प्रयत्नमाचरति तादशं तस्य व्यक्तितत्वमाकारितं भवति । य: जन: महता प्रयत्नेन विपत्यादिषु अवसरेषु धर्यादिधारणरूप व्यवहारमाचरति, तस्य व्यक्तित्वं महत् भवति ।

(12) एकदा अनेकवर्षाणां परिश्रमेण रचितं सद्यः प्रकाशितं मदीयं पुस्तकमेकम् आदाया अहम् एकस्य साहित्यमर्मज्ञस्य नेतुः समीपमगच्छम् । अस्य पुस्तकस्य विषयः तस्य प्रस्तुतिः मुद्रणसौष्ठवं चित्रयोजनं चेति सर्वमपि सुन्दरमासीत् । नेतृमहोदयायम् पुस्तकमिदम् अवश्यं रुचिकरं भविष्यतीति मे द्रठा श्रद्धा ।

- **વિવરણાત્મક નોંધ લખો.** (2

(13) आर्यपुत्रः

अथवा

(13) नीतिशतकम्

- **રિક્તસ્થાનોની પૂર્તિ કરો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)** (2

(14) तस्यामायत्ता .... । (तीर्थयात्रा , लोकयात्रा)

(15) असमर्थता .... श्रेष्ठा । (भयकराणाम् , कलेशकराणाम्)

- **નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધીને સાચો વિકલ્પ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)** (4)

(16) शूकधान्यानां किं श्रेष्ठं भवति ?

(A) गोधूमाः (B) लोहितशालयः (C) तिलाः (D) मुदगाः

(17) नेपेक्षितो गुरुजनः इति कः वदाति ?

(A) शकुन्तला (B) गौतमी (C) राजा (D) शारद्रतः

(18) विदूषकः आत्मानं कीदृशं मन्यते ?

(A) चतुरम् (B) दर्शनीयम् (C) मूढम् (D) चपलम्

(19) मुखस्य कवलमपि कदाचित् किम् अवरोधयति ?

(A) किन्तुशब्दः (B) चिन्ता (C) गरिष्ठपदार्थः (D) वैद्यः

SECTION : C

- **નીચે આપેલા ગદ્યખંડને વાંચીને સંસ્કૃતમાં પ્રશ્નોના જવાબ લખો.** (4)

(20) एकदा जनसमायां भोजेन उद्घोषितम् - यदि कश्चित् जनः भस्मना रज्जु निर्माय मह्यं दास्यति, तर्हि अहं तस्मै रुप्यकाणां सहस्त्रं प्रदास्यामीति । राज्ञ उद्घोषं श्रुत्वा सर्व नागरिकाः जनाः भस्मना रज्जुं निर्मातुं प्रयत्नरताः सज्जताः । प्रायः सर्वेषां जनानामयम् अनुभवः वर्तते, यत् कस्यचित् पदार्थस्य निर्माणाय पदार्थाः पद्धतिज्ञानं, पुरुषार्थश्चेति वस्तुत्रयम् अपेक्षितं भवति । यदि कारणभूताः पदार्थाः न सन्ति, कस्यापि नवीनस्य पदार्थस्य निर्माणं कतुं न शक्यते ।

प्रश्न :

(1) एकदा समायां भोजेन किम् उद्घोषितम् ?

(2) जनाः केन रज्जुं निर्मातुं प्रयत्नरताः सज्जाताः ?

(3) कस्यचित् पदार्थस्य निर्माणाय किम् अपेक्षितं भवति ?

(4) केन विना नवीनस्य पदार्थस्य निर्माणं ने शक्यते ?

- **સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો. (કોઈપણ બે)** (6)

(21) ચરકસંહિતા.

(22) હનુમાનના પાત્રની વિશેષતાઓ.

(23) ડાંગર અને તલનો તફાવત.

• સસંદર્ભ સમજાવો. (કોઈપણ એક) (3)

(24) यथा पापने पाखण्डा न हि वेदा: कलौ युगे ।

(25) आयुर्वेद: अमृतानाम् ।

• નીચેના વાક્યો કોણ બોલે છે તે ઓળખાવો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) (2)

(26) पावक: खलु वचनोपन्यास: ।

(27) एवमेकाकिनी चिरं भव ।

SECTION : D

• નીચેનો અપઠિત ગદ્યખંડ વાંચી સંસ્કૃતિમાં પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (4)

(28) धातमयी मुद्रा प्राचीनतरा अस्ति । कार्गजी मुद्रा तु अर्वाचीना । विनिमयस्य साधनत्वेन धातुमय्या: मुद्रया: प्रयोग: भारतवर्षे प्राय: सार्धद्विसहस्त्रवर्षभ्य: प्रचलति । प्राचीनकाले एता: मुद्रा: सुवर्णामयी रजतमयी, ताम्रमयी चेति विविधा: आसन् ।

(A) का मुद्रा प्राचीनतरा अस्ति ?

(B) कार्गजी मुद्रा कीदृशी अस्ति ?

(C) भारतवर्ष धातुमय्या मुद्रया: प्रयोग: कति वर्षभ्य: पूर्व प्रचलति ?

(D) प्राचीनकाले मुद्रा: कीदृश्य: आसन् ?

• નીચેના પ્રશ્નોના ગુજરાતીમાં ઉત્તર લખો. (કોઈપણ ત્રણ) (પ્રત્યેકના 2 ગુણ) (6)

(29) જમ્બાલ શું છે ? તેને શેની સાથે સરખાવવામાં આવ્યું છે ?

(30) યમ કોની ચર્ચા કરતો નથી ?

(31) રાજા કેવો હોવો જોઈએ ?

(32) હોલક સ્વાસ્થ્ય માટે કેવી રીતે ઉપયોગી છે ?

• અર્થવિસ્તાર કરો. (3)

(33) क्षमाखड्ग: करे यस्य किं करिष्यति दुर्जन: ।
अतृणे पतितो वाहिन: स्वयमेवोपशाम्यति ।।

અથવા

(33) अन्यदीये तृणे काञ्चने मौकितकेऽपि वा ।
मनसा विनिवृत्तिर्या तदस्तेयं विदुर्बुधा: ।।

• રિક્તસ્થાનની પૂર્તિ કરો. (પ્રત્યેકના 2 ગુણ) (2)

(34) यथा वृक्ष: तथा .... । (पुत्र: , धनम्)

(35) वृक्षाणाम् .... न कारयेत । (पोषणम् , उच्छेदम्)

• શ્લોકાંશ જોડો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) (2)

(36) सर्वा आशा मदनं चकार ।

(37) भस्मावशेषं मम मित्रं भवन्तु ।

SECTION : E

- **પરિચયાત્મક નોંધ લખો. (કોઈપણ બે) (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)** (6)

(38) વિક્રમોવર્શીયમ્

(39) સ્વપ્નવાસદવત્તા

(40) સામવેદ

- **છંદ-અલંકાર સમજાવો. (કોઈપણ એક)** (2)

(41) મંદાક્રાન્તા છંદ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

(42) અતિશયોક્તિ અલંકાર ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

- **નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચો જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)** (8)

(43) સફળતા તરફ ક્રમશઃ આગળ વધતા અને ભૂતકાળનું અવલોકન કરનારા માટે કયો ન્યાય પ્રયોજાય છે ?

(A) સિંહાવલોકન ન્યાય (B) સૂચિકટાહ ન્યાય

(C) દેહલીદીપક ન્યાય (D) જલબિન્દુ નિપાત ન્યાય

(44) કોઈ વ્યક્તિ કે વસ્તુ બે તરફ લાભ આપે ત્યારે કયો ન્યાય વપરાય છે ?

(A) જલબિન્દુ નિપાત ન્યાય (B) દેહલીદીપક ન્યાય

(C) સૂચિકટાહ ન્યાય (D) વૃદ્ધકુમારી વાક્ય ન્યાય

(45) અલંકારના કેટલા પ્રકાર છે ?

(A) પાંચ (B) બે (C) સાત (D) એક

(46) વૃત્તનાં કેટલા ભેદ છે ?

(A) 1 (B) 4 (C) 3 (D) 5

(47) વિશ્વનો પ્રાચીનતમ ગ્રંથ કયો છે ?

(A) ઋગ્વેદ (B) યર્જુવેદ (C) સામવેદ (D) અથર્વવેદ

(48) આયુર્વેદનો પ્રેરણાદાયી ગ્રંથ કયો ?

(A) સામવેદ (B) ઋગ્વેદ (C) અથર્વવેદ (D) યર્જુવેદ

(49) અંકો તેમજ શૂન્યની શોધ ક્યાં થઈ હતી ?

(A) અમેરિકા (B) ભારત (C) જાપાન (D)પાકિસ્તાન

(50) ગીતા મહાભારતના કયા પર્વમાં છે ?

(A) ભીષ્મપર્વ (B) આદિપર્વ (C) શલ્યપર્વ (D) શાંતિપર્વ

Morning

ANNUAL EXAM - 2025

STD : 11 : મનોવિજ્ઞાન

(6)

DATE : 07/04/2025 | TIME : 3 HOURS | MARKS : 80

વિભાગ : A

(1) નીચેના પ્રશ્ન ક્રમાંક 1 થી 16 સુધીના પ્રશ્નમાંથી આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો. (દરેકનો 1 ગુણ) (16)

(1) મનોવિજ્ઞાનને પ્રયોગાત્મક સ્વરૂપ આપવાનો યશ કોને ફાળે જાય છે ?
(A) વિલિયમ જેમ્સ (B) કોહલર (C) વુન્ટ (D) યુંગ

(2) કયા પ્રકારનો અભ્યાસ એકના એક પ્રયોગપાત્ર ઉપર ખૂબ જ લાંબા સમય સુધી ચાલે છે ?
(A) સમકાલીન (B) દીર્ઘકાલીન (C) સહભાગી (D) તુલનાત્મક

(3) વિકાસને અસર કરતા પરિબળો કેટલા છે ?
(A) એક (B) બે (C) ત્રણ (D) ચાર

(4) પુખ્ત વયની વ્યક્તિનું મગજનું વજન કેટલું હોય છે ?
(A) 3.61 કિ.ગ્રા. (B) 1.36 કિ.ગ્રા. (C) 2.63 કિ.ગ્રા. (D) 2.00 કિ.ગ્રા.

(5) તમને તમારા મિત્રનો મકાન નંબર ખબર નથી, પરંતુ માત્ર સોસાયટીનું નામ જ ખબર છે. આ સમસાયનો ઉકેલ તમે કઈ પદ્ધતિ દ્વારા લાવશો ?
(A) સાધન વિશ્લેષણ (B) સમસ્યા અવકાશ (C) અલગોરિધમ (D) હ્યુરિસ્ટિક

(6) ટૂંકા ગાળાની સ્મૃતિને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
(A) સ્મૃતિ અવરોધ (B) તાત્કાલિક સ્મૃતિ (C) ધ્વનિ સ્મૃતિ (D) દશ્ય સ્મૃતિ

(7) PQRST પદ્ધતિ કોણે વિકસાવી હતી ?
(A) થોમલ અને રોબન્સ (B) બર્નહાર્ટ (C) વડવર્થ (D) વોટ્સન

(8) "રાજદૂતો વિવેકશીલ છે" ને બદલે "વિવેક દૂતો રાજશીલ છે" એમ કહેવું એ વાણીથી કયા પ્રકારની ભૂલ છે ?
(A) મિશ્રણ (B) સ્પૂનરીઝમ (C) મોર્ફીમનું સ્થળાંતર (D) અયોગ્ય શબ્દ પસંદગી

(9) આપણે ભાષાની અભિવ્યક્તિ કઈ રીતે કરીએ છીએ ?
(A) બોલીને (B) લખીને (C) સંકેતો દ્વારા (D) આપેલ તમામ

(10) સુપર ઈગો વિશેની સમજૂતી કોણે આપેલી છે ?
(A) ઓલપોર્ટ (B) ફ્રોઈડ (C) એરિક્સન (D) વોટ્સન

(11) મનોવિજ્ઞાનની હાલતી ચાલતી પ્રગોશાળા એટલે શું ?
(A) સ્વનિરીક્ષણ (B) પ્રયોગ (C) ઉદ્દીપક નિયંત્રણ (D) મુલાકાત

(12) "દિવસે ને દિવસે હું બધી રીતે હું વધુ ને વધુ સ્વસ્થ થતો જાઉં છું" આ સ્વ નિયમનની કઈ પ્રવિધિ છે ?
(A) સ્વ નિરીક્ષણ (B) સ્વ ઉપદેશ (C) સ્વ પ્રબલન (D) ઉદ્દીપક નિયંત્રણ

(13) 'ઈરાદા' શબ્દનો કોણે ઉપયોગ કર્યો છે ?
(A) વુડવર્થ (B) ગેરેટ (C) જે.પી. ગીલફર્ડ (D) મેકડુગલ

(14) 'આવેગિક આંક' ની સમજૂતી કોણે આપેલી છે ?
(A) ડેનિયલ ગોલમેન (B) પ્લુટચિક (C) સી.ટી. મોર્ગન (D) જે. પી. ગિલફર્ડ

(15) "હૈયે છે પણ હોઠે નથી" આ અનુભવ ચેતનાની કઈ અવસ્થા સૂચવે છે ?
(A) નિમ્ન સભાન અવસ્થા (B) સભાન અવસ્થા
(C) પૂર્વ સભાન અવસ્થા (D) અભાન અવસ્થા

(16) હિંદુ ધર્મ અનુસાર માનવ વ્યક્તિત્વ મુખ્યા કેટલા તત્વોનું બનેલું છે ?

(A) ત્રણ (B) બે (C) ચાર (D) ઓગણીસ

વિભાગ : B

નીચેના પ્રશ્ન ક્રમાંક 17 થી 24 પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ લખો. (દરેકનો 1 ગુણ) (8)

(17) મનોમાપનલક્ષી મનોવિજ્ઞાનનો આરંભ કોની બુદ્ધિ કસોટી સાથે થયો ?

(18) વ્યવસ્થિત નિરીક્ષણ પદ્ધતિમાં ઉપયોગમાં લેવાતા વિવિધ સાધનોના નામ જણાવો.

(19) પરિપકવતા એટલે શું ?

(20) વાણીનું નિયંત્રણ કયા ગોળાર્ધ દ્વારા થાય છે ?

(21) કલ્પનાનાં કયા બે સ્વરૂપો છે ?

(22) સ્મૃતિના તબક્કા જણાવો.

(23) ભારતીય દર્શનશાસ્ત્રમાં વ્યક્તિત્વના કયા ત્રણ પ્રકાર પાડવામાં આવ્યાં છે ?

(24) ભાંગ એ કયા પ્રકારનું ઔષધ છે ?

વિભાગ : C

નીચે આપેલા 25 થી 38 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 10 પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (દરેકના 2 ગુણ) (20)

(25) મનોવિજ્ઞાનનો શબ્દાર્થ સમજાવો.

(26) સહભાગી નિરીક્ષણની જરૂરિયાત જણાવો.

(27) પ્રયોગમાં પુનરાવર્તન એટલે શું ?

(28) પૂર્વ ક્રિયાત્મક તબક્કાની સમજૂતી આપતું જીન પિયાજેનું ઉદાહરણ આપો.

(29) સ્વાદુપિંડનું કાર્ય સમજાવો.

(30) ભાષાનું મહત્ત્વ સમજાવો.

(31) સર્જનાત્મક વિચારણાનાં સોપાનો જણાવો.

(32) વિસ્મરણના નિર્ધારકો જણાવો.

(33) શબ્દ સંયોજન એટલે શું ?

(34) 'સ્વ' નિયમનનો અર્થ જણાવો.

(35) વ્યક્તિત્વની વ્યાખ્યા આપો.

(36) સત્તાવાદી શાસકોનાં નામ આપો.

(37) સત્તાની પ્રેરણાનો અર્થ આપો.

(38) આપમેળે થતું ડ્રાઈવિંગ એ ચેતનાની કઈ અવસ્થા અવસ્થા સૂચવે છે ? શા માટે ?

વિભાગ : D

નીચે આપેલા 39 થી 48 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 7 પ્રશ્નોના મુદ્દાસર જવાબ લખો. (દરેકના 3 ગુણ) (21)

(39) મુલાકાત પદ્ધતિનાં લાભ અને મર્યાદા

(40) દુર્ગાનંદ સિંહાનું પ્રતિમાન સમજાવો.

(41) કેસ સ્ટડી આધારિત પ્રશ્ન.

આપણાં શરીરના કોષોમાં રંગસૂત્રોની 23 જોડ હોય છે. સૂક્ષ્મદર્શક યંત્ર દ્વારા જોઈએ તો આ 46 રંગસૂત્રો રંગીન મણકાં પરોવેલા લાંબા દોરડા જેવા લાગે છે. જે મુખ્યત્વે DNA ના બનેલા હોય છે. જેનું મુખ્ય કાર્ય પ્રોટીનનું રાસાયિક ઉત્પાદન કરવાનું છે. આ પ્રોટીન શરીરની શારીરિક પ્રક્રિયાઓ અને શરીર બંધારણ, શારીરિક ક્ષમતા, બુદ્ધિ તેમજ અન્ય વાર્તનિક લક્ષણોનું નિયમન કરે છે. ગર્ભધાન સમયે માતા તરફથી 23 અને પિતા તરફથી 23 રંગસૂત્રો વારસામાં મળે છે.

આ દરેક રંગસૂત્રો હજારો જનીન તત્ત્વો ધરાવે છે. આમ છતાં પુરુષના રંગસૂત્રો ખાસ બાબતે જુદા પડે છે. શુક્રકોષનું 23 મું રંગસૂત્ર કાં તો લાંબુ અથવા તેનીથી 1/3 કદ નાનું y પ્રકારનું હોઈ શકે છે. જે બાળકની જાતિ નક્કી કરવા નિર્ણાયક બને છે. જો પુરુષના પ્રજનન કોષમાંનો x પ્રકારનો પ્રજનન કોષ સ્ત્રીના x પ્રજનન કોષને ફલિત કરેતો ફલિત સ્ત્રીબીજમાં રંગસૂત્રોની 23 મી જોડ xx રંગસૂત્રોની બનશે. આથી વિરુદ્ધ પુરુષના પ્રજનન કોષમાંનો y પ્રકારનો પ્રજનન કોષ સ્ત્રીના x પ્રજનનકોષને ફલિત કરે તો ફલિત સ્ત્રીબીજમાં રંગસૂત્રોની 23મી જોડ xy બનશે.

નીચેના પ્રશ્નના જવાબ આપો :

(1) માનવ શરીરમાં રંગસૂત્રની કેટલી જોડ હોય છે ?

(2) DNA નું મુખ્ય કાર્ય શું છે ?

(3) બાળકની જાતિ નક્કી કરવા માટે કોનું રંગસૂત્ર નિર્ણાયક બને છે ?

(42) નિગમનલક્ષી તર્ક ઉદાહરણ સાથે લખો.

(43) લાંબા ગાળાની અને ટૂંકા ગાળાની સ્મૃતિ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.

(44) PQRST પદ્ધતિ.

(45) પ્રત્યાયન પ્રક્રિયામાં પ્રેષકનું કૌશલ્ય સમજાવો.

(46) 'સ્વ' ના પ્રકારો.

(47) ભૂખની પ્રેરણા સમજાવો.

(48) ભાવતીત ધ્યાન.

વિભાગ : E

નીચે આપેલા 49 થી 53 સુધીનાં પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 3 પ્રશ્નોના વિસ્તારપૂર્વક જવાબ લખો. **(15)**

(49) બોધાત્મક અભિગમ અને સામાજિક સાંસ્કૃતિક અભિગમની ચર્ચા કરો.

(50) પ્રત્યાયનમાં આવતા અવરોધો સમજાવો.

(51) વ્યક્તિત્વનો મનોગત્યાત્મક અભિગમ સમજાવો.

(52) મનોસામાજિક પ્રેરણાના પ્રકાર જણાવી કોઈ બે સમજાવો.

(53) કેસ સ્ટડી આધારિત પ્રશ્ન : નીચે આપેલા ફકરા પરથી માંગ્યા મુજબ પ્રશ્નના જવાબ લખો.

વર્તન એ મનોવિજ્ઞાનનો અભ્યાસ વિષય છે. માનવી અને પ્રાણી વર્તનને સારીરીતે સમજવા માટે તે વર્તન માટે જવાબદાર પ્રેરણા સમજવી એટલી જ આવશ્યક છે. પ્રેરણા નહીં તો વર્તન નહીં. મનોવૈજ્ઞાનિક ગેરેટ દ્વારા કહેવાયેલ આ વિધાન પ્રેરણાનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરે છે. પ્રેરણા માટે વુડવર્થ ઉરણ શબ્દનો ઉપયોગ કર્યો.જે આંતરિક બળ કે દબાણ સૂચવે છે. જ્યારે મેકડૂગલે તેને મૂળવૃત્તિ તરીકે ઓળખાવે છે. મોર્ગન તેને ચક્રીય ગણેછે. જરૂરિયાતના ઉદ્દભવ સાથે ચક્ર શરૂ થાય છે. જેના લીધે વ્યક્તિમાં ઇરણ કે આંતરિક ઉત્તેજિત બળ કે દબાણની શરૂઆત થાય. વ્યક્તિ લક્ષ્ય પ્રાપ્તિ અનુભવે ઉત્તેજના ઘટે પ્રેરણાચક્ર વિરામ પામે, જો કે વ્યક્તિને મળતો સંતોષ અંતિમ ન હોવાથી જરૂરિયા ફરીથી જન્મે છે અને પ્રેરણાચક્ર ફરીથી શરૂ થાય છે. આમ પ્રેરણા ચક્રિય સ્વરૂપ ધારણ કરે છે.

પ્રશ્ન

(1) ઇરણ શેનું સૂચન કરે છે ?

(2) પ્રેરણાચક્રની શરૂઆત ક્યાંથી થાય છે ?

(3) પ્રેરણા નહીં તો વર્તન નહીં - આ કથન કોણે કહ્યું છે ?

(4) પ્રેરણાચક્ર વિરામ ક્યારે પામે છે ?

(5) પ્રેરણાચક્રની આકૃતિ દ્વારા સમજ આપો.

અથવા

(53) આવેગના પ્રકારો સવિસ્તાર સમજાવો. (ફક્ત દ્રષ્ટિહિન વિદ્યાર્થીઓ માટે)

Morning

DATE : 16/04/2025

ANNUAL EXAM - 2025

STD : 11 : हिन्दी

TIME : 3 HOURS

MARKS : 80

विभाग : A : पद्य विभाग

- **निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दिए गए विकल्पों में से सही चुनकर लिखिए ।** **(10)**

(1) कवि के विचार से ब्रह्मांड कौन चलाता हैं ?

(A) ईश्वर (B) धर्म के अनुयायी (C) सूर्य (D) चंद्र

(2) कवि किससे दो-दो हाथ करने की सोचता है ?

(A) दुश्मन से (B) मौत से (C) चोर से (D) आतंकवादी से

(3) बाज लोग फावडां कैसे चलाते है ?

(A) अकेले (B) धीरे धीरे (C) झुंड में (D) रो-रोकर

(4) कवि ने मनोरथों को कैसा मानने के लिए कहा हैं ?

(A) उन्नत (B) निम्न (C) असमान (D) समान

(5) बिना पानी के सब कैसा होता है ?

(A) सूना (B) भयानक (C) व्याकूल (D)सुखा

(6) 'सब जन पढना - लिखना सीखें' ऐसी इच्छा किसकी है ?

(A) चंपा की (B) गांधीजी की (C) गाँववालों की (D)शहरवालों की

(7) शिवजी का धनुष किसने तोडा था ?

(A) भरतजी ने (B) लक्ष्मणजी ने (C) श्रीराम ने (D) शत्रुघ्नजी ने

(8) किसको झुकाना सब से आसान होता है ?

(A) नेता (B) शिक्षक (C) मित्र (D)गुंडा

(9) सारे विवाद का केन्द्र स्थान कौन-सी बात है ?

(A) सच और झूठ दोनो (B) झूठ

(C) सच (D)इन में से एक भी नही

(10) जगत के लोग किस पर जल्दी विश्वास करते है ?

(A) सच्ची बात पर (B) झूठी बातों पर

(C) इन में से एकभी नहीं (D) पागल पर

- **निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक - एक वाक्य में लिखिए ।** **(4)**

(11) कवि कौन-सी बात बताना चाहते है ?

(12) मौत के सामने आने पर क्या करना चाहिए ?

(13) बाज लोग झुंड बनाकर कहाँ बैठते है ?

(14) रहिम के अनुसार बडा कौन है ?

- **निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्ही दो के उत्तर दो-तीन वाक्य में लिखिए ।** (4)

(15) कवि चंपा को पढ़ने-लिखने की सलाह क्यों देता है ?

(16) परशुराम को लक्ष्मण पर क्रोध क्यों आया ?

(17) दुनिया में किस प्रकार के लोग होते है ?

- **निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर विस्तार लिखिए । (किन्ही दो)** (6)

(18) लोगों को हिंसा के बजाय सरल जीवन क्यों पसंद है ?

(19) भगवान कवि को किस काम के लिए मदद करेंगे ?

(20) संगति का नतीजा कैसा होता है ?

विभाग : B : गद्य विभाग

- **निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दिए गए विकल्पों में से सही चुनकर लिखिए ।** (10)

(21) पाकिस्तान की ओर से भारत की सीमा में कीसका दल घुस आया ?

(A) बकरियों का (B) गायों का (C) खच्चरों का (D) घोडो का

(22) कथा-नायक के बेटे की मृत्यु कैसे हुई थी ?

(A) बिच्छू काटने से (B) साँप काटने से (C) मच्छर काटने से (D) कुत्ता काटने से

(23) लेखक ने बाजरा को क्या समझा था ?

(A) पेड (B) जानवर (C) आदमी (D) पक्षी

(24) गीत गोविंद किसकी रचना है ?

(A) यूक्लिड (B) शेक्सपीयर (C) मिल्टन (D) जयदेव

(25) मुन्नी तोते से क्या गिराने को कहती है ?

(A) आम (B) मिरची (C) अनार (D)टहनी

(26) दिलीप के पत्नी का नाम क्या था ?

(A) राधा (B) हेमा (C) रेखा (D) अनुराधा

(27) अजन्ता की गुफा में किसके जीनव की घटनाओं के चित्र है ?

(A) कृष्ण (B) महावीर (C) बुद्ध (D)शीव

(28) गुलरी काकी की बेटी का नाम क्या था ?

(A) शीवानी (B) हेमलता (C) कामीनी (D) मुनरी

(29) भारतमाता की जय के लेखक का नाम क्या था ?

(A) पं. जवाहरलाल नहेरु (B) गांधीजी (C) सरदार पटेल (D)बाबा साहेब

(30) लेखक ने विश्वबंध व्यक्ति किसे कहा है ?

(A) डो. आंबेडकर को (B) गांधीजी को (C) सरदार पटेल को (D) सुखदेव को

- **निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक - एक वाक्य में लिखिए ।** (4)

(31) नींद में लेखक के मुंह पर क्या गीरा ?

(32) कथा-नायक किसके साथ भारत-पाक के बीच की सीमारेखा देखने गए थे ?

(33) लेखक ने बाजरे को क्या समझा ?

(34) पौधा किन्होने लगाया था ?

- **निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्य में लिखिए । (किन्ही दो)** **(4)**

(35) मुन्नी के पिता किसे चमत्कार मानते है ?

(36) दिलीप ने पत्र फाडकर क्यों फैंक दिया ?

(37) गोधन को जाति से बाहर क्यों कर दिया गया था ?

- **निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर सविस्तार लिखिए । (किन्ही दो)** **(6)**

(38) गोधन के द्वारा पेट्रोमेक्स जलाने पर पंचो ने क्या किया ?

(39) नहेरुजी जाट मर्दो और औरतों के बीच में क्यों गए ?

(40) बापू के कमरें मे लेखक को क्या-क्या दिखाई देता है ?

विभाग : C : व्याकरण विभाग

- **निम्नलिखित शब्दों के समानार्थी शब्द लिखिए ।** **(1)**

(41) मूर्च्छित

- **निम्नलिखित शब्दों के विलोम शब्द लिखिए ।** **(1)**

(42) बदसूरत

- **निम्नलिखित शब्दों में से उपसर्ग अलग कीजिए ।** **(1)**

(43) विमुख

- **निम्नलिखित शब्दों के प्रत्यय अलग कीजिए ।** **(1)**

(44) नाशवान

- **निम्नलिखित अशुद्ध वाक्य को शुद्ध करके पुनः लिखिए ।** **(1)**

(45) वह लडका पीटता है ।

- **निम्नलिखित मुहावरों का अर्थ देकर वाक्य में प्रयोग कीजिए ।** **(4)**

(46) दांतो से होठ दबाना ।

(47) मन हलका होना ।

- **निम्नलिखित कहावतों के अर्थ लिखिए ।** **(1)**

(48) जैसी करनी वैसी भरनी ।

- **निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।** **(2)**

(49) हिन्दी किन-किन राज्यों की मुख्य राजभाषा है ?

(50) निमंत्रण पत्र किसे कहते है ?

विभाग : D : अर्थग्रहण

- **निम्नलिखित पाठ्यपुस्तक पर आधारित एक पद्यांश की संसदर्भ व्याख्या लिखिए ।** **(4)**

(52) "राह में काँटे बिछा दो फिर भी चलता रहूँगा,
आँधियों में भी दिया बनकर के मैं जलता रहूँगा ।
तान पर सीना हमेशा मौत से लडता रहूँगा,
शान से मरकर दिलों में तो सदा पलता रहूँगा ।।"

- निम्नलिखित **गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के उत्तर लिखिए।** **(4)**

मनुष्य सुख के पीछे लगा रहता है । सुख पाने की, खुश बनने की वह, जीवनभर कोशिश करता रहता है । जीवन में आवश्यकताओं की पूर्ति के बाद उसे सुख मिलता है । उत्सव के दिनो में भी मनुष्य को सुख मिलता है । उत्सव में हम किसी आवश्यकता का अनुभव नही करते । हम सारे कामकाज छोडकर खुशियाँ मनाते है, महेमानों से मिलते है, खाते है और खिलाते है । केवल चिंताएँ भूलकर अपने मनुष्यपन को, ख्याल में रखते है । स्वार्थ को मन में नहीं लाते और दो दिनों के लिए एक अलग दुनिया बसाते है । उत्सव का सुख टॉनिक जैसा है ।

प्रश्न :

(52) मनुष्य किसके पीछे लगा रहता है ?

(53) मनुष्य जीवनभर क्या बनने की कोशिश करता है ?

(54) मनुष्य को सुख किन दिनो में मिलता है ?

(55) उत्साव का सुख किसके जैसा है ?

विभाग : E : लेखनकार्य

- निम्नलिखित **पाठ्यपुस्तक पर आधारित एक पद्यांश की संसदर्भ व्याख्या लिखिए।** **(4)**

(56) 3, रामनगर सोसायटी, रींग रोड, सूरत - 395005 से मीना शाह बडौदा निवासी अपनी सहेली भावना पटेल को रक्तदान का महत्त्व बताते हुए पत्र लिखती है ।

- निम्नलिखित **किसी एक विषय पर 250 शब्दों में निबंध लिखिए।** **(8)**

(42) एक कुत्ते की आत्मकथा :

(प्रस्तावना – परिचय – जन्म और बचपन – मालिक की सेवा – कुछ अनुभव – अंतिम अभिलाषा ।)

अथवा

महँगाई एक विकट समस्या :

(प्रस्तावना – महँगाई का अर्थ और स्वरूप – महँगाई के कारण – महँगाई के दुष्परिणाम – महँगाई के नियंत्रण के उपाय – उपसंहार ।)

अथवा

आतंकवाद - एक वैश्विक समस्या :

(प्रस्तावना – परिचय – क्यों ? – कहाँ-कहाँ ? – क्या क्या करते है ? – सामना आवश्यक – कौन करे ? – कैसे करें ? – कब करें ? – संभावना – सफलता)